

310485

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ మార్చి 16 వ తేది గురువారము

No. 278.

సంపుటము ౮

దుర్మతి నామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణ మాస బహుళ తృతీయ 3

సంచిక ౨౭౮

చదివినాడుడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు చే గుణములు వాకును వాద్యకు వచ్చు రోగులకు అతిశ్రేష్ఠికముగ నున్నది.
కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్లబజారుపేధి రంగూను, బర్హా.
లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు ౭నులకు గలుగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా వాగుచేయును.

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూప 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు ఔషధము.
మెదడు దుబ్బలము, ముఠ, తలవేడిమి, మలబద్ధకము, అకలిలేకండుట, కాంతిహీనత, గల్యము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధత క్షము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును.
ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల ఔషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

ముఖ్యగమనింపు:—మా కాశాహారుల సౌకర్యార్థమై వాడుకోరుటచే మద్రాసు, నెం 881 తంబుకెట్టిపేధిలో మా బ్రాంచిని తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. ఆర్థులు మద్రాసు బ్రాంచినుండి పంపబడెను.
(954) సాశ్వత వేంకటాచల పండితులు శ్రీశీతాగృహుల వైద్యశాల మైనూరు.

Grand Clearance Sale
ఈ నెలవరకు సగము ధరకు విక్రయించెదము.

బెను పాన్ టెన్ వేనాలు

ఇదివరకు 850 వేనాలువరకు విక్రయించియున్నాము.
ఈ వేనాకు క్యాంటు నిల్పు పోలి వేసియున్నది. ఈ వేనాతో వ్రాసుటవలన అక్షరములు ముత్యములవలె ముద్దుగా వ్రాయును. ఒకటిని రెప్పించి, వ్రాసినచో నయెడల మీరే సంతోషపడుదురు. ఈ నెలవరకు సగము ధరకు విక్రయించెదము.

కావలసినవారు త్వరపడుట యుక్తము.
వేనా ఒకటికి సగము ధర రూ 1-4-0

సిటి వాచ్ కంపెనీ,
16, తిరుప్పిపేధి, మదరాసు.

„Everybody's
favourite
Toilet
Kaminia oil &
Otto Dillbahar
Sold Every
where.”

వెంటుకలే అందము.

రా లిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దుబ్బెనతో ఊడి రాకముననే త్వరపడు.
ఊడినప్పుడు మొదలు వెంటుకలు వెంటుకలు వాడెపోవును.
అంతవరకు రానియకదు.
నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు వెంటుకలు.

ఇది రిజెప్టు చేయబడినది.

వెంటుకల కెట్టి రోగ మున్నను, కరో మాంద్య మున్నను,
యిది దివ్యవధము.

వెంటుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.

మీ వెంటుకలు మరల యెప్పటి మెత్తదనమును గల్గి పట్టు
కలి నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడము.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ జేయను.

కల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. ఆర్థులు ప్రత్యేకము
అన్ని చోట్లలోన ఈ క్రింద తెలుగుబడిన ప్రకారము
విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మందులమొక్క గిందరివద్దనున్న, సరకులమొక్క
వారివద్దను గూడ దొరకును. తమన్న,
సోలు రేల కెంటు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ కంపెనీ

కెమికలు కంపెనీ,

15 జమ్నామకీడు, బొంబాయి

అధికరణములు	బేవదములు
(2957) తెనుగు	రు. ఆ. ప.
స్థాంతుమాన్యుల్	... 4 0 0
గ్రామోబ్యోగన్యుల్ మాన్యుల్	... 2 8 0
ఇన్ కెప్టు లూన్యుల్ మాన్యుల్	... 3 0 0
సివిల్ ప్రొజెక్ట్ రోడ్	... 5 0 0
క్రిమినల్ ప్రొజెక్ట్ రోడ్	... 6 0 0
ఎక్సేటు లూన్యుల్ ఆర్ట్	... 2 0 0
రిమిటేషన్ ఆర్ట్	... 2 0 0
ఇండియన్ పీల్ రోడ్	... 2 0 0
హిందూ (1921) ఆర్టుల్ నున్నది	6 0 0
బాట్లన్ శిలి ముద్రపెట్టె	... 1 4 0
విక్రొయియా డిస్కా	
మైలాపూరు = మదరాసు	

అమృతాంజనము

తలనెప్పలకు ప్రసిద్ధి కెక్కి నది.
ఇతర ఏ విధమైన నెప్పలకు కూడ
మా అమృతాంజనము వాడినంత
మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అణాలు.
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

(3081) "కత్తికట్టలు"

వెదకత్తి గల్గి గజను పొడుగు గలవి. సాగనైనవి.
1-కి రూ 4-8-0.
దబను కొనువారికి 1టి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చునకే.
వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి
అదాన్సు కంపెనీలను. వి. వెంకటేశ్వర్లు అందు కో
కట్టుకట్ట అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
పెద్దాపురం, (గోదావరిజిల్లా)
టెలిగ్రాఫిక్ ఆదేశము: "ఇంద్ర ప్రీతి" పెద్దాపురం.

మీకు నువ్వన ద్రవ్యము, లేక ఆర్థిక కావలసినప్పుడు
"ఓటో డిల్ బహారు" కు వ్రాయుడు.
ఇది బిల్లుచేయబడినది. ఆర్థికమైన గుణముగలది.
1/2 టోన్సు బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0
1 ట్రాసు " " 0-12-0
1/2 ట్రాసు " " 0-8-0
కొన్ని చుక్కలు చేతి రుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి
మనోహరమైన వాసన చుట్టుప్రక్కలను వ్యాపించును.

భారత శాసన సభ

డిమాండులపై చర్చ

డిమాండ్ కేసులు పార్టీల విజయము

డెల్లీ, మార్చి 14:—11½ గంటలకు గ్రాంటుల కొరత తీవ్రముగా వైచిత్ర్యమును ప్రసాదించుచున్నది. మొదటి డిమాండు కస్టమర్ల కింద 6402000 రూపాయలై యుండెను. ఇందువలన జరిగిన చర్చలన డిమాండ్ కేసులు పార్టీలు వారి గ్రాంటులను కష్టమున పెట్టు ప్రవర్తించుననియు తేలికది. చాలా కష్టపడిన చర్చ జరిగిన వెనుక డిమాండ్ కేసులు, కేసు నల్లు, కొంతమంది ఇండియన్ డిమాండ్ కేసులను విజయించిరి. 100 కి 5 వంతున అనగా 352100 రూపాయలు తగ్గించుటకు అనుమతియు 63 డిమాండ్ కేసులకు 34 వోట్లను వచ్చెను. ప్రతిభా యందును అధిమ 100 కి 5 వంతున తగ్గించ వలెనని యభిప్రాయము చాలామంది డిమాండ్ కేసులను చర్చలన తేలికది. ఇంకా చిన్న చిన్న తగ్గింపుల తీర్మానములు వచ్చునని విజయ మందలెడు. మహానీగారు అన్ని డిమాండ్ కేసులను తగ్గించ వలెనని యభిప్రాయము చెప్పిరి. కావున చర్చలు ఇప్పుడు కష్టములు టనగా యిదివరకే యభిప్రాయములలో చేరియున్న వారికి కష్టము క్రోధము చేయుటకును; గాన ముందు చేర్చుకొన బోవువారి విషయమున తగ్గించిన తగ్గింపు కష్టమునది. అంతట మహానీ గారు పరమార్థము కొనిరి.

కరాచీలో కస్టమర్ల కింద యేకము కల్పించుటకు 2½ లక్షల రూపాయలు తీసివేయవలెనని కామరు గారు ప్రతిపాదించి నిరసించిరి. కాంచాయీలో నిట్టి కల్పము విషయమున సామ్యము వలన గాన యానందతగ్గింపు నట్లే చేయవలెనని.

ప్రభుత్వమువారు విశేషము సాకరుల నుపయోగించుట, గాన సాకరుల సాంఘిక జీవము ప్రభుత్వమువారు కొని యిలర యభిమానము గలపాత మీయవలె ననిరి.

ఈ గ్రాంటు బహుచిన్నదియు ఇండియా మొత్తమున అర డజనుకంటె ఎక్కువ కల్పము లిట్టివి లేవనియు వైసాన్సు మెంబ రునెను. ఉపపాదన వీరిపోయెను.

కస్టమర్ల సాకరులకు నిర్ణీత కాలము నందుకు కెలవు దినములందును పనిచేయునందుకు ఖర్చుకొన బోవుటయిన 8 లక్షలు తీసివేయవలెనని కామరు గారును సము తగ్గించవలెనని వోట్ల గారు నుపపాదించిరి. ఈ విభాగములన సాకరులు నిర్ణీత కాలములో సరిగా పనిచేయక నిర్ణీత కాలమునకు పేర్చి పెట్టు కొందున చెప్పిరి.

ఇప్పటికియే చుచిపట్టెను ఇప్పుడుగానిరి. ఏలన పని వర్తిచివచ్చినప్పుడు సాకరులు విశేష కాలము పనిచేసి చాల ఖర్చు తగ్గించుచున్నారు. తమన్నయడల విశేష ఖర్చుపై స్థిరమైన సాక రుల సేర్పాటు చేయవలసియుండును. వీరికి సువర్ణములూ చాలభాగము పనియే యుండదు. ఇంతేకాక సాకరులకు విశేషము పని చెప్పినందున సరకుల యధికారులనుండి పరిహారము వచ్చును. యుపపాదనలు చెందును పోయెను.

కస్టమర్ల కింద 352900 రూపాయలు తగ్గించవలెనని సర్ విలదాసు థాకర్సే గారు ప్రతిపాదించిరి. మొత్తము కస్టమర్ల ఖర్చు లో 100 కి 5 వంతున తగ్గించ వలెనని తాను కోరుచున్నాననెను. అసభియ లందరూ, ప్రత్యేక డిమాండ్ కేసుల పార్టీ వారును అన్ని కేసులందును 100 కి 5 వంతున తగ్గించవలెనని యభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఇందులన యానందతగ్గింపు మేరొ రాజాపు ర్మిలించిమెంటు కమిటీకి తెలియగలదు. ఈ పద్ధతినల మూడు 1½ కోట్లు కలసి రాగలదని ఆయన యభిప్రాయము.

ఒక్కొక్క విషయములో తగ్గించవలెనని సభ్యులు చెప్పట కంటె ఏ విషయమున తగ్గించుట యను విషయము కాభిధికారుల తండ్రియే నుంచిదని చెప్పను ద్వారా కామరు గారు ప్రతిపాదనను బలపరిచిరి.

ఇప్పుడుగారు:—సభ్యు లీ యభిప్రాయ సంగీకరించుటో కాల్పము తలకొందగును. కానోపు ర్మిలించి కమిటీవారు చేయ వలసినదని యింటనే జరుగును. మిక్కిలియును ప్రతిభా యందును ఒక్కమాదిరిగ తగ్గించ గూడదు. ర్మిలించిమెంటు కమిటీవారి కాభిధికారుల యెక్కువ తగ్గించుటకు వీలుగలదనియు వేరొక కాభిధికారుల తగ్గించుటకు వీలులేదనియు కనుగొనవచ్చును. కస్టమర్ల కాభిధికారుల చాలా ఆదాయము వచ్చుచున్నది గాని అందులన కర్చు ఆదాయములో 100 కి 2 కంటె విశేష మధి

కములేదు. ఇట్టి కాభిధికారుల తగ్గించుట వ్యాయమా? ఈ కాభిధికారుల ఏ మాత్రము తగ్గించినను ఆదాయము తగ్గిపోవనని సేమ కమ్ము చున్నాను.

రంగారావు, గౌరు, రాంజీ, బేవెలపాడు, సర్వాధికారి, నందలూ గారు బలపరిచిరి. సభ్యుల యభిప్రాయము బాగుగా తెలియజేసిన గాని ర్మిలించిమెంటు కమిటీవారు ఖర్చు తగ్గించు రని నమ్మకములేదని వారనిరి. కష్టము కలిగిన చోటులందు ప్రభు త్వమువారు సప్లి మెంటరీ గ్రాంటు లడుగవచ్చును.

కోట్నూ, పెన్ను, వెబ్బుగారు వ్యాపారానుభవమును బట్టి మాట్లాడుచు ఖర్చు తగ్గించుటవలన వ్యాపారము పడిపోవు ననిరి. ఈ యభిప్రాయము పిల్లలయటవలె నున్నదనియు వ్యాపారాభివృద్ధి కు సహాయము కలుగుననియు రోడ్డు గారనిరి. ఇప్పు డున్న సాకరులే చాలాని వెబ్బు గారనిరి.

హయిల్ గారి తో సంగీతించిరి. కస్టమర్లు ఖర్చుతగ్గించుటవలన చాల కష్టము కలుగును. అందరికిని మిక్కిలి య మిక్కిలీగాని చోటులందు చేత అన్ని ప్రక్కలను ఖర్చుతగ్గించుట చుచిచిదాకాను. ఖర్చుతగ్గించుటకు గూర్చి నిచారింపవలసి నది ర్మిలించిమెంటు కమిటీ. వారి కక్షైర్మము కలుగజేయ గూడదు. ఆదాయము మాత్రము సంపాదించు కాభిధికారులు, పరిపాలన మాత్రము చేయు కాభిధికారులు గల భేదమువలననెను. సప్లి మెంటరీ గ్రాంటుల విషయములో కమిటీయు సందరించు టకు సే నియమింపను. ఏ కాభిధికారులను ఖర్చుతగ్గించుటకు వీలు లేదని నాకు తోచు పక్షమున తగ్గించుట కొప్పుకొనను. చివ ర్మిదా కాభిధికారుల ఖర్చుతగ్గించుటో ఆదాయము నష్టమగును.

మాన్వీ ఈ క్షేత్రకారక:— కాననసభ వారు చెప్పెడి మొ త్తము ఖర్చును ప్రభుత్వమువారు తప్పక తగ్గించుట, ఆ తగ్గింపు వివిధ కాభిధికారుల ప్రభుత్వమువారు పంచవలెను. అప్పుడు చాలని యడల సప్లి మెంటరీ గ్రాంటు లడుగవలెను.

ఉపపాదనము టీటుచేయగా 63 ముఖముగను 34 విముఖముగను వచ్చెను. అధిక సంఖ్యాకులు డిమాండ్ కేసులు, సేమ నల్లు కయి యుండిరి.

అన్ని డిమాండులలోను 100 కి 5 తగ్గించవలెనని గౌరు గారు ప్రతిపాదించగా వైసాన్సు సభ్యు డాక్షింపెను. డిమాండు లోకాదానివెనుక నొకటి వోటుకు బట్టవలెను గాన నీయుపపా దనను సరికాదని యభిప్రాయ పడెను. కస్టమర్ల కింద తగ్గించగా మిగిలిన డిమాండు 6050000 రూపాయలు ఇయ్యబడెను. అం తట యుపపాదనములన లేచిరి.

ఉపపాదనాంతరము ఆదాయపు పన్నుల క్రింద ప్రభు త్వడిమాండు 4180000 రూపాయలు యుండెను.

తీసి క్రింద 100 కి 5 వంతున తగ్గించ వలెనని గౌరు గారు ప్రతిపాదించిరి. ఈ క్రింద ప్రతి విషయము స్థాయిపై వాస్తవ కమిటీవారి కొప్పుకొని యున్నాడు గాన ఖర్చు తగ్గించు విషయ ము ర్మిలించిమెంటు కమిటీకి బలం వలెనని హయిల్ గారనిరి. ఖర్చుతగ్గించుటకు వీలుండునుగాని అట్లు తగ్గించినపక్షమున ఆదా యపు పన్ను బాగా సమాలు కాదనెను.

సర్ విలదాసు గారు వైసాన్సు సభ్యునికి సామర్థ్యాతి మాపుచు ప్రతి క్రింద క్రింద దగ్గించు విషయ ములోచించు టకంటె మొత్తము బట్టబొంది కొంత నిర్ణీత మొత్తమును తగ్గిం చిన బాగుండుననెను.

100 కి 5 తగ్గించుట ప్రతిపాదన కాదని వోట్ల గారనిరి. తాను స్థాయిపై వాస్తవ కమిటీలో సభ్యుడయినను ప్రభుత్వము వారి యాదేశ ప్రకారము అధిక జీతములపై గొప్ప యయిద్యోగము ల నియమించుట కొప్పుకొనవలెను. ఈ కాభిధికారుల సభ్యులను కొ డ్దియంది సాకరు లుండవలెను. వీరితో పని జరుగనిచో యంకా కొంతమంది చేర్చవచ్చును.

డీలో ఖర్చు తగ్గించినయెడల ఆదాయము తగ్గునని ప్పె న్నుగారి యభిప్రాయము.

రంగారావుగారిప్పటి ఆదాయపు పన్ను భాగ బాగా పని చేయుచున్నదనిరి. తాను స్థాయి పై వాస్తవ కమిటీ సభ్యుడయి నను 100 కి 5 తగ్గించవలెనని కిఫారసు చేయుచున్నాననెను.

హయిల్ గారు సాకరులు చాలామంది యిప్పటికిని 8 కోట్లు సమాలుకాలేదని హయిల్ గారనిరి.

ఆదాయపుపన్ను పన్నులు ప్రత్యేకాభిధికారుల చేతులలో పెట్టుటకంటె ఎక్కువ సాకరుల కక్కుడ యానందించిన బాగుండునని సోపాలా లనెను. కరాచీనంటి చిన్నస్థలములో ప్రత్యేకాభిధికారి యుండగూడదని, వలం సమామదు సుసానలీ గారును, (కోట్లగారు లీ విచారాసమయమున తయారజేయ గూడదని నందలూగారు ననిరి. కోట్లగారిం గారు వైసాన్సు సభ్యుడు చెప్పినది సంతృప్తికరముగ నుండెననిరి.

100 కి 5 వంతున తగ్గించుట చుచిచియిన ఆదాయపు పన్ను భాగలో తగ్గించగూడదని సేమనలు పార్టీ వాడుకు డగు సర్ కిరస్వామయ్యగారునిరి. కేంద్ర, రాష్ట్రీయ, భవన్యవహార ములు చేరుచేయుటకుగాను యీ డిమాండు కొప్పుకొనవలెననిరి.

ఉపపాదన గలిగెను. డిమాండ్ కేసుల లభిక సంఖ్యాకు లగుటచే వారు పార్టీ ధ్యనులుచేసిరి. 49 డిమాండ్ ముఖము. 47 వి ముఖము. ఈ 47 లో సేమనల్లు గూడ నుండిరి. ఇంకా చిన్న సరకులు వచ్చెను గాని వీరిపోయెను. తుదకు 100 కి 5 వం తున 237750 రూపాయలు తగ్గించగా మిగిలిన డిమాండ్ చిచ్చిరి.

సాయంకాలము 5½ గంటలకు సర్ జాంసెట్టిజీజీభా యిగారు కొన్ని నిమిషము లభ్యతనహించి పార్టీ రామిక కాన్వ దర్శి ఛటర్జీ గారి ఉప్పు కాక్రింద డిమాండుకొరతనుజ్ఞించెను. రంగారావుగారు ప్రార్థనాంధికాగన సభ చాలింప వలెనని యుపపాదించిరి. సభ్యులొప్పుకొనిరి. శేఫ్తెరిగి సమావేశమగును.

15-వ తేది బుధవారము

డిమాండ్ కేసులు సేమనలు కమిటీవారి కేరీధించుట

15 వ తేదీ ఢిల్లీలో మరల భారత శాసనసభ జరిగినది. పన్నులను తగ్గించవలెనని వాదించుటకుగూర్చి డిమాండ్ కేసుల సేమనలపక్షముల నాయకు లిరువురును అధ్యక్షుడు అగ్రాస నము సభిష్టించుటకు ముందుగా వాలోచించిరి. ఒకకోటి రూపా యలకు తక్కువకాకుండా వేయదలచిన పన్నులమొత్తమును తగ్గించుటకు ప్రయత్నింపవలెనని వా రంగీకరించిరి. విశ్వనాథ మిత్రగారు ప్రమాణముచేసిరి. పిమ్మట ఉప్పుపన్నును (8) గూర్చి చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

ఉప్పుపన్నును తగ్గించుట సామాన్యగారి తీర్మానము

20 లక్షలు తగ్గించవలెనని సామాన్య గారు ప్రతిపాదించిరి. ఉప్పుతీయించుట కగువ్యయమును తగ్గించినచో ఆదాయము గూడ తగ్గిపోవును. ఉద్యోగుల జీతములలో తగ్గించవలసియుం డును. మొత్తము 50 లక్షల వ్యయములో 20 లక్షలను తగ్గిం చుట ఎటుల సాధ్యమగునని ఇన్నెను చట్టి గారు నడిచిరి. సామాన్యగారి తీర్మానము వీరిపోయినది. అంతటితో 100 కి 5 వంతున తగ్గించవలెనని వాదమును జాతీయవాదులు మానుకొనిరి సర్ విలల్ దాసు థాకర్సేగారు

171450 రూపాయలను తగ్గించిన 100 కి ఒకరూపాయి కంటె తక్కువయే యగునని థాకర్సే గారు ప్రతిపాదించిరి.

సేమ క్రిందవలెనంత ప్రయత్నించెదను గాని వాదా నము చేయబాలనని ఇన్నెనుగారు నడిచిరి. థాకర్సేగారి తీర్మాన మామోదింపబడెను. ఉప్పువ్యయమున 171450 పోను మిగతా 13289550 ఆమోదింపబడెను.

సల్ల మం దు సర్వారు గులాబుసింగుగారు

సల్లమందుకు వ్యయము 1 కోటి 85 లక్షలని ఏర్పరుప బడెను. దానిలో 50 లక్షలు తగ్గించవలెనని గులాబుసింగుగా రుప్రతిపాదించిరి. సల్లమందు వ్యయములో నుద్యోగుల జీతముల కగునది 13 లక్షలు మాత్రమే తక్కిన వ్యయమంతయును కొనుటకును అమ్ముటకును జరుగును. వీరతనమువారు ముందుగా జమిందారులకు ఆద్యాన్నల నిచ్చెదరు. పిమ్మట కొనుబడివ్యయముకంటె చాల అధికమగు వెలకు విక్రయించె దరు విదేశముల వ్యాపారులు సల్లమందును వెనుకటివలె హెచ్చుగా కొనుటలేదు. గాన సే ఆదాయము తగ్గుచున్నది. గాన వ్యయమును తగ్గించవలెనని సర్ మాల్విం హయిల్ గారు నడిచిరి. గులాబుసింగుగారి తీర్మానము వీరిపోయినది. 100 కి 5 వంతున తగ్గించవలెనని తీర్మానము రంగారావుగారు గూడ పదలుకొనిరి.

ద్వారక దాసుగారు

రెండులక్షలు తగ్గించవలెనని దాసుగారుప్రతిపాదించిరి. అది గూడ సాధ్యముగాదని హయిల్ గారు నడిచిరి. మొత్తము

వ్యయములో 100 కి 5 వంతున తగ్గించుటకు మొదలగుచున్నది. మొదటి ప్రతిపక్షమును పేరుపేరుగా చర్చించి నశపరచుచున్నది. మొదటి ప్రతిపక్షమును పేరుపేరుగా చర్చించి నశపరచుచున్నది. మొదటి ప్రతిపక్షమును పేరుపేరుగా చర్చించి నశపరచుచున్నది.

లాండు రెవిన్యూ రంగారావులుగారు

దీనికగు వ్యయము 156000 లో 7800 తగ్గించుటకు (100 కి 5 వంతు) రంగారావులుగారు పాడించిన తీర్మానము గూడ వామోదించబడెను.

స్టాంపుల వ్యయము కామతుగారు

స్టాంపులకింద యింగ్లాండు యిండియాదేశములలో 1245000 వ్యయము కావలెనని నూచించబడెను. ఆ మొత్తమున 4 1/2 లక్షలు తగ్గించవలెనని కామతుగారు పాడించినది. ఇంగ్లాండునందలి వర్తకసంఘములవద్ద నుండి దొరతనమువారు తెప్పించుచున్న స్టాంపులను తెప్పించ గలిగిన వర్తకసంఘములు కొన్ని యీ దేశమున గలవు వానికి అర్హతయిచ్చిన వ్యయము తగ్గినని కామతుగారు నడిచిరి. ఇదివరకు ఇంగ్లాండులోని వర్తక సంఘములకు 10 ఏండ్లు ఎగ్రిమెంటు ఇవ్వబడినది. 1924 డిశంబరులో గాని ఆ వాయిదా పూర్తి కాదు ఈ దేశములోనే స్టాంపులను ముద్రించుటకు గూర్చి దొరతనమువారు కామతుగారు పూర్తి అయిన పిమ్మట ఇండియాలోని వర్తకసంఘములకు అర్హత నిచ్చెదరా అనినది వివరములను గూర్చి రిపోర్టును చేయ జాల నని ఆ మొత్తముగారు నడిచిరి.

రంగారావుగారు

మొదట్లు వాగ్దానము చేయలేనవి 117400 తగ్గించవలెనని రంగారావుగారు పాడించినది. స్టాంపులపైకా యాదేశమున చేయించలేనవి యింతకాలమును పాటికామికాఖిలారు చేయుచున్నవి. మొదటిసారియందు ప్రభుత్వమువారి దీర్ఘకాలిక నవలించుటవలననే యిప్పుడు ప్రజాపతినిధులు నిర్మించుననుగ్రహపరిచినదని రంగారావుగారు నడిచిరి. ఇండియాలో చేయబడిన స్టాంపులను సంస్థానములకూ రివియరీ యుపయోగించుచున్నారని సమాచారము గోరు గాడ్ల నడిచిరి. 10 ఏండ్లు కంట్రాక్టు యిచ్చుట అక్రమమని గోరుగారు తెలిపిరి. విచారణ చేసెదనని యిమ్మెనుగారు నడిచిరి. రంగారావుగారు తీర్మాన మామోదించబడెను. అనుకూలము 50 వంది. ప్రతిపక్షము 41 వంది.

అడవులు రంగారావుగారు

అడవులవ్యయము 741000. ఇది వాస్తవిక ప్రభుత్వములకు వదలుచున్నది కాని యిండియాదొరతనమువారి కాకకండి వట్టి వ్యయమును చేయగూడదని పలువురు తెలిపిరి. బంగారునులు మున్నగువానికి వ్యయము చేయక దప్పదని వ్యవసాయ కాఖా కార్యదర్శి చూట్టాగారు నడిచిరి. ఈ వ్యయము వ్యాప్తిమైనది. ఈ ఆదాయమువలన సన్ననియ్యి వారిభాగము తగ్గినది డిమోక్రటికు పక్షమువారు తెలుచుచున్నారని రంగారావుగారు నడిచిరి. స్పెషల్ గారు అచారాగారి సభించిరి. అడవులవ్యయము పూర్తిగా ననుమతించబడెను. ఇదివరకు ఏడుకాఖిలవ్యయము చర్చింపబడెనుగాని తగ్గించుటకు సమాచారము మొత్తమిది యొక్కటే. 1 1/2 గంటలవేళ సభ్యులు ఫలహాములకుతేచి వరల 2 1/2 సమావేశమైరి.

ఇనుపదారులు కామతుగారు

ఇనుపదారుల వ్యయము 7 1/2 లక్షలు. మొత్తము పరిశీలన క్రింద నగువ్యయమున 73 లక్షలు తగ్గించవలెనని కామతుగారు పాడించినది. ఈ విషయమున చాల దుర్భయము మగుచున్నది. బి. బి. సి. వి. అనుబంధం 40.0 మైల్లైనను బి. బి. సి. రైల్వే 3300 మైల్లయొప్పును బి. బి. సి. వి. కంటే. బి. బి. సి. లో కొటి రూపాయ లదనము వ్యయ మగుచున్నది. బి. బి. సి. వి. యొక్క గులలో హెచ్చుమంది భారతీయులుగాన జీతములు తక్కువ. బి. బి. సి. లో అపరిమితమగు జీతములవ్యయ మగుచున్నది. ఇనుపదారులలో భారతీయుల సభికముగ నియమించు విషయమున నిరణ్డమ జరిగినదని కామతు రైల్వేసభ్యు నడిచిరి. రైల్వే

అలో పాశ్చాత్యులను అంగ్లో-యిండియనులను ప్రత్యేకసాంకేతిక పాండిత్యావళ్యకత గల యుద్ధాగములలోనే హెచ్చుగా నున్నారని జోషిగారు నడిచిరి. రైల్వేలలో భారతీయులను హెచ్చుగా నియమించుట యిండియా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము గాన రైల్వే కంపెనీలవారు రెట్లు చేయకలెనని యిండియా దొరతనమువారు రైల్వే కంపెనీల కన్వీటికిని వ్రాసిరి. ఈ దేశమున రైల్వేలలో పెద్దయుద్ధాగముల జీతములు యితరదేశములలో కంటే యుద్ధాగముల జీతములలో పోల్చినచాల తక్కువగా నున్నవి. అందువలన సమర్థులు దొరకుట లేదని అక్వర్టు సంఘమువారి నివేదికమునందు వివరించబడెను. బి. బి. సి. కంటే బి. వి. పోలి రెట్టింపు హెచ్చుమంది జరుగుచున్నది గాన వ్యయము హెచ్చని యిమ్మెనుగారు నడిచిరి. ఈ దేశమునందు లభించు వస్తుకాలము నేల యుపయోగించుటలేదు? ఒక్కమాదిరి పనినే చేయు పాశ్చాత్యభారతీయులకు సమానజీతము నేల యిచ్చుటలేదు అని శేషగిరియ్యగారు నడిచిరి. భారతీయుల సభికముగా చేర్చుటకు గూర్చి జరిగిన అభిప్రాయకల్పనలు వారు మానుగారు వివరించిరి. జోషి కామతుగారు నడిచిరి ప్రశ్నలకు ప్రభుత్వసభ్యులే సరియగు సమాధానముల నీయకున్నారని రైల్వేసభ్యులకుత్యము నడంచుట కీ సభ వారు దీక్ష బూని భారతీయులను హెచ్చుగా నియమించు విధానము ముందున్న తోడ్కొమ్మలలోనే ప్రారంభమై క్రమముగ క్రింది యుద్ధాగములకు వ్యాపించవలెను. ఆకాశపంచాంగపు వాగ్దానములు ముఖస్తులు మున్నగు వట్టిమాటలు చెప్పిన లాభములేదు. పనివలన ముప్పు కలుగదలెను. దొరతనమువారికి భయము కావలసిన వారు భారతీయులను హెచ్చుగా నియమించవలెను. రైల్వేల పరిపాలనమునకు గాక ఆలోచన చెప్పటకు మాత్రమే రైల్వే బోర్డు సమావేశములలో చాటు పెంట్లు రైల్వే అడ్వైజరీ కాన్సిలు సమావేశములు గూడ జరుగుచుండవలెనని గోరుగారు నిష్కర్షగా నడిచిరి. దొరతనమువారికి నిశ్చయ మగు సభిప్రాయ మున్నచో భారతీయులకు నేర్పుటకు అభికమగు నవకాశ మిదేశమున కలదని సర్వాధికారిగారు నడిచిరి రైల్వేలవ్యయము నింతవరకు అధికస్థాయిసంఘమువారి వివరముల దొరతనమువారు పంపలేదు. ఇకముందు పంపెదనని హెయిలీగారు నడిచిరి. రైల్వేలవ్యయమును తగ్గించి అసమర్థులతో రైల్వేలను నడుపుట యుద్ధము కాదని శేష మాటాగూ మొగారు నడిచిరి. కామతుగారు శోరింక మొత్తమును తగ్గించగూడదు. 25 లక్షలు తగ్గించదగునని నేషనలు పార్టీ వారి పక్షమున సమాచారము నడిచిరి. కామతుగారు రుపసంపాదించుకొనిరి.

సర్ థాక రైగారు

25 లక్షలు తగ్గించవలెనని థాక రైగారు పాడించినది రైల్వేల కీవ్యయములయొక్క నవసరమేమైనను అవసరమునబట్టి నే నిట్లుపాడిందితనిని థాక రైగారు నడిచిరి. అందులకు ఇమ్మెనుగా నడిచిరి. హృద్వయము చెలగను. సామర్థ్యమునకు లోటుగలుగుతుండ రైలువేలొప్పువారు వ్యయమును చాల తగ్గింపవలెనని యిమ్మెనుగారు నడిచిరి.

టపాలంతి కార్యాలయములు మిత్రగారు

ఈకాఖిల కార్యాలయ వ్యయము 9160000. వాయువార్తా కార్యాలయముల వ్యయమును తగ్గించవలెను. వానిలో భారతీయులను నియమించుటకు శోచనీయమని మిత్రగారు పాడించినది. ఈ విధానమును భారతీయులకు నేర్పుటకు కనాచీలో ఏర్పాటుజరుగుచున్నది. ఆరంభమున 50 వందెకిమాత్రము నేర్పబడునని టపాలాఖానైరెక్టుజనరలు బి. ఆర్. క్లాక్ గారు నడిచిరి. మిత్రగారు తీర్మానమును వదలుకొనిరి.

డాక్టరు గోరుగారు

10 లక్షలు తగ్గించవలెను. తెలిగ్రాపు కాఖిలము కేసలము పాశ్చాత్యులను అంగ్లో-యిండియనులను మాత్రమే నియమించుచున్నారని గోరుగారు నడిచిరి. ఇందు జాతినిశేధ మేమియునులేదు. భారతీయులు జనరలసర్వీసులో చేరుటకంగీకరించలేదు. వీలనగా హిందూదేశమునం దెక్కడైన పోవలసియుండును. ఇకముందు లోకము సర్వీసులో మార్పుజరుగును. అప్పుడు హెచ్చుమంది భారతీయులను నియమించెదమని క్లాక్ గారు నడిచిరి. అంగ్లో-యిండియనులు మాత్రము భారతీయులు కారా? అని స్పెషల్ గారు నడిచిరి. అట్టి విధేదమును మామూలం భరతఖండమున మార్పుభూమిగా కలవారినందరిని సమాక పాక్కులమీద నియమించవలెననియేమేము కోరుచున్నామని పలువురు నడిచిరి. భారతీయులనగా దేశీయులందు విద్యాసము నమ్మ

కము లేకయే అంగ్లో-యిండియనులను నియమించుచున్నారు. తెలిగ్రాపు కాఖి పెద్దయుద్ధాగముల నియమము దేశీయుడైన బి. పి. పరిశీ నివ్వియుండవలెను. అంగ్లో-యిండియనుగాని పాశ్చాత్యుడుగాని యొకవో మెట్రిక్యులేషను ప్యాపెజ్ చాలునని రంగారావుగారు నడిచిరి. ఈ సంగతి నిజమేనని క్లాక్ గారు నడిచిరి. తీర్మాన మామోదించబడెను. అనుకూలము 46 గురు ప్రతిపక్షము 37 గురు. 10 లక్షలు తగ్గించబడెను.

ఇతర కాఖిలు

తగ్గించుటకు సమయించుట

'ఇరి నేషను నావికేషను' (కాబులు నీటిపారుదల) కు 1432000 ను, ఇండియాలోని యూరోపియను తెలిగ్రాపు డిపార్టుమెంటుకు 1340000 ను, చిల్లరపత్రికముల కిడ్డి. కు 8238000 ను అంగీకరించబడెను. సాయంకాలము 5-30 కు సభ ముగిసినది. మొత్తము 63 కాఖిలలో 12 కాఖిలనుగూర్చి పరిష్కారము జరిగినది. 14-15 తేదీలలో 45870000 వ్యయమునందు బడెను.

మదరాసు శాసనసభ ప్రశ్నోత్తరములు

మార్చి 15 వ తేదీ బుధవారము

రైల్వేకాఖిలందు రహస్యనివేదికలు

1870. ముని మహమ్మదు అల్లుల్ బామాను సాహెబు గారిట్లు ప్రశ్నించినది.

(i) రైల్వేకాఖిలందు బి. ఎం. యస్. ఆఫీసరుల యొక్కయు ప్రావిన్సియలు సివిలు మెడికలు ఆఫీసరులయొక్కయు ప్రవర్తననుగురించి రహస్యనివేదికలు తయారుచేయుటకు చుండెనా?

(ii) బి. ఎం. యస్. ఆఫీసరుల ప్రవర్తననుగురించిన వివరములను జనరలు కార్యాలయమున ప్రైవేట్ చేయబడుచుండు ఆ నివేదిక లాయా యొక్కకి గుర్తించి దానిపై వారి సంతకము దీసికొనబడుచుండునా?

(iii) ప్రావిన్సియలు సివిలు మెడికలు ఆఫీసరుల విషయమున అట్లు ముందుగా వారి ప్రవర్తనా నివేదికలపై ఆయా యొక్కకుల సంతకమును దీసికొనవలె నను నియమము లేకపోవుట నిజమేనా?

(iv) ఒకేకాఖిల సంబంధించిన ఈయుక్త్యగుల విషయములో పెండులకట్టివి భేదములు గావింపబడెనా?

(v) ప్రావిన్సియలు మెడికలు ఆఫీసరు ఒకప్రవేశమునుండి మరియొక ప్రదేశమునకు బదిలీచేయబడినపుడు వారి పెండు సేవస్య నివేదికలుగూడ పంపబడును.

(vi) ఇందువలన మూలదేశములందు నియంత్రకులు పరిశుభ్రమగు ప్రవర్తనతో పనిని సాగించుటకు ఇబ్బందిగ నుండుటలేదా?

ఉ:— (i) అవును (ii) అవును. కాని బి. ఎం. యస్. రైల్వేకు జనరలు ఆఫీసునందు నివేదికలు ప్రైవేట్ చేయబడును. (iii) అవును. కాని నివేదికలనంపు అధికారులు, రైల్వేసభ్యులకు వ్యతిరేకముగ స్పెషల్ విషయముల నాయాయొక్కకులకు తెలుపుదురు. (iv) ఏమియువిధేదములేదు (v) అవును. సభ్యుడు సివిలు మెడికలు ఆఫీసు 251 తేదీన జూడవచ్చును. (vi) రైల్వేయొక్క కిది ఇబ్బందికరముగ నుండజాలదు. మంచియుద్ధాగి ఇందువలన భయపడవచ్చుననియు. ఇందువలన మంచిప్రవర్తన లేని యొక్కకి తప్పుబెత్తుకొనుటకు వీలుగలుగజేయబడును.

మలబారు

టానూరు వాస్తవ్యులను, గొప్పవర్తకులను అగు పార్టీల తకాత తన్నిలను గారిపై బి. పి. సి. 121 వ సెక్షన్ క్రింద కేసు లేబడెను. ఈ కేసును స్పెషలు జడ్జి జి. డబ్ల్యు. హ్యూజెను గారు విచారించుచున్నారు. నిందితునిపక్షమున చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు బారిష్టరు డాక్టరు స్వామినాథకొగారు కల్లోట యందు ఇదపురు నక్షిణ వాదించుచున్నారు. నిందితుడు విప్లవ కారులతో చేరి సార్వభౌమునితో యుద్ధము చేసిననియు, అందువలన వీడు పొందఅప్పుడని పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు వాదించెను. నిందితుడు విప్లవ కారులతోచేరి తిరుత్తణికి వద్ద ప్రభుత్వ సైనికులతో యుద్ధము చేసెననియు, అప్పుడు ఇతనికి గాయములు డ తగిలిన ననియు, భిలాపతు ఉద్వేగమునందు వీడు పాలాగైకొను చుండిననియు సాక్ష్యమువల్ల తెలిసెను. కేసువిచారణ జరుగుచున్నది.

నేటిదినచర్య

“1894 వ సం॥ 1895 వ సం॥ చట్టములలో 16 వ
సెరి వ చట్టములలో కేమున్నను రివిన్యూబోర్డుకు అప్పీలు చేయు
టకు వ్యవధి ఒక మాసముండును అనువాక్యమును 4 వక్తాబాదిన
నుండి తీసివేయవలెనని ఏ. రంగనాథం మొదల్యారు సవరణ
నుపపాదించిరి.

వాతావరణస్థితి

ముసలమచ్చెల్లి

అత్త అల్లుని పెండ్లియాడుట

ఇదిగో కొనగబడిన వ్యవధిని తగ్గించుట వ్యాయము గాదని మొదలగుటగాను చెప్పిరి.

గౌ. హబిబుల్లా సాహెబుగారు ఈవిల్లు కేవల మవసర మైనదనియు, ఒకముఖ్యోద్దేశ్యముతో ప్రవేశపెట్టెడి విల్లులలో నింతకన్న వ్యవధి యిచ్చుటకు వీలులేదనియు సామాన్యపరిస్థితులలో నొసగెడి వసతులు అసాధారణపరిస్థితులలో నుండరాదనియు, మామూలుములవ్యవధి యొసగిన కల్తెకు నిర్ణయమునకు విలువయుండదనియు, ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

అవసరముగ నుండినందువలననే విల్లు సామోదించుచుంటి మనియు, వ్యవధియొసగినయెడల గ్రామాధికారులు లేమ ప్రకరణన సవరించుకొనుటకు వీలుండుననియు రంగ నాథం మొదలగువారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

రంగనాథంమొదలగువారుగారిచరణ వోటుకు పెట్టుగా ఓడిపోయెను.

అంతట నాలవ క్లాజును వోటుకు పెట్టుగా అంగీకరింపబడెను.

5 వ క్లాజు

వంశ పారంపర్య హక్కు అవిభక్తములములలోని వారికి మూలమే పోవలసినగాని మిగతర సమీప బంధువులకు గూడ హక్కు నిరాకరింపబడగూడదని టి. ఏ. రామలింగం కెట్టిగారు ఒకసవరణ సవరణించిరి.

ఎవరైన నొకరు చక్కగ ప్రకర్తించుకొని, వారి బంధువులు బాగుగ ప్రకర్తించుకొనిన వారందరినియు, అక్రమముగను, తొందరగన, వంశపారంపర్య హక్కును తొలగింపగూడదనియు రామలింగం కెట్టిగారు చెప్పిరి.

లి. ముహస్సావి నాయకుగారు ఆమోదించిరి.

అవిభక్తములముల మైనను, విభక్తములముల మైనను దీసికొని చేయుచున్న గ్రామాధికారి బంధువు లేవలసిన సామాన్యమునకు సంబంధముగనున్న కల్తెకు వారికా హక్కు తొలగించదనియు, వారుగూడ యాద్యోగమున వలదని సప్రకారము వేరువిభక్తముగ నిర్ణయపరచినయ్యననియు, ఈ సవరణ సంగీకరించినయెడల గందరగోళమగుననియు, లేని పోలి యాలవ్యము గలుగుననియు, గతము సంగీకరింపకుండిన యెడల నే బంధువుల కవకాశముండుననియు, నివీలు వివాదముల కవకాశములేవ దననియు గౌ. హబిబుల్లా సాహెబుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

టి. బి. కృష్ణను నాయకుగారును, పి. శివరావుగారును రా. బి. కే. గోపాలకృష్ణయ్యగారును, సవరణ కనుకూలముగ మాటలాడిరి.

రామలింగం కెట్టిగారి సవరణ వోటుకు పెట్టుడెను. 29 మంది అనుకూలముగను 24 మంది ప్రతికూలముగను వోటు చేసినందున అంగీకరింపబడెను.

సమయము మించిన మరీ దోషకరు.

అంతట సవరింపబడిన 5 వ క్లాజు వోటుకు పెట్టుగా అంగీకరింపబడెను.

6 వ క్లాజులో ఒకటి రెండు మాటలు తీసివేయబడిన తరువాత క్లాజంతయు అంగీకరింపబడెను.

అంతట క్లాజు ఉపాధ్యక్షము అంగీకరింపబడెను.

సవరింపబడిన విల్లుసంతయు అంగీకరించుటకు గౌ. హబిబుల్లా సాహెబుగారు కోరిరి.

విల్లుపై చర్యను తుమ్మకొనినపుడు తొందరపడగూడదనియు క్యాల్ కు అవసరముచేసినపుడు మూలమే యుపయోగింపవలసినయు అధికారులకు అవిధముగ అడ్డం నొసంగవలసినయు రామలింగం కెట్టిగారు చెప్పిరి.

సవరింపబడిన విల్లు సభ్యులచే సంగీకరింపబడెను.

నేటికథ యంతటితో ముగిసెను. 1922-23 సంవత్సరపు బడ్జెటు గ్రాంటులను చర్చించుటకు సభ మరల రేపు 11 గంటలకు సమావేశమగును.

బొంబాయి కాసనసభ

బొంబాయి కాసనసభ 15 వ తేదీ తిరుగ సమావేశమయ్యెను. ఇండియా ప్రాంపు (అత్త) సవరణవిల్లు పై సెలెక్షన్ మిటి వారి నివేదికమును సర్ చిరునామలూ పెట్టల్యాదుగాను సభ్యుల ఆలోచనచెప్పిరి. ఈవిల్లుపై చర్య రావోపునమావేళమువరకు ఆపకలయునని కొంతమందిసభ్యులు కోరిరి. కాని ఈవిల్లును తక్షణమే ఆమోదించుట అవసరమని ప్రభుత్వసభ్యులు కోరిరి. విల్లు సభ్యుల తీరు ఆమోదించబడెను. ఈ సవరింపబడిన చట్టము ఏమిట మొదటి తేదీనుండి అమలునందుంచబడును.

1922-వ సంవత్సరం జనవరి నెల 15-వ గురువారము.

Table with 6 columns: Item, 1st, 2nd, 3rd, 4th, 5th. Rows include various items like విశ్వరూపా సా... 90.0, పోర్టు షేరు 67.4, స్టిప్పు దీర్ఘము 82.6, etc.

సర్కారులు:—మబ్బులులేవు. ఆర్థిక తక్కువ. పగటి వేడిమి. 6 డిగ్రీలధికము.
దేక్కను:—మబ్బులులేవు. ఆర్థిక అధికము, పగటి వేడిమి 102 డిగ్రీలకంటె అధికముగ గలదు.
కల్లాటము:—మబ్బులులేవు. నెల్లూరుపర్వ ఆర్థిక తక్కువ. మిగత ప్రదేశములందు అధికము. పగటివేడిమి అధికము. మకరాసునందు 7 1/2 అధికము.
నెల్లూరు:—మబ్బులులేవు. ఆర్థిక తక్కువ పగటి వేడిమి సామాన్యమునకంటె 3 డిగ్రీ లధికము.
దక్షిణము:—మబ్బులు స్వల్పము ఆర్థిక కొన్నిప్రదేశములందు తక్కువగాను మిగిలిన ప్రదేశములం దధికముగ నున్నది.
వర్షానంతము:—మబ్బులు స్వల్పముగ గలవు. ఆర్థిక అధికము. రాత్రివేడిమి అధికము.
మైసూరు అందు కొన్ని:—మబ్బులు లేవు. కెండుసార్లు పర్వ ఆర్థిక తక్కువ. మిగత ప్రదేశములం దధికము పగటి వేడిమి 3 డిగ్రీ లధికము.
హైదరాబాదు:—మబ్బులులేవు. ఆర్థిక తక్కువ. పగటివేడిమి అధికము.

అల్లునికి యాబదియవవడే అత్తకు ఆరువదియవవడే ఆమెకా దేశమున న్యాయాధ్యక్ష పట్టణమున యులే అను నరని భార్యచనిపోయి యొక వత్సరమైనది. అతనికి విద్వలు లేరు. భార్య బ్రదికి యున్నపుడు గూడ సాభార్యకల్లి మాతరు యంటనే నివసించుచు అల్లునకు సహాయము చేయుచుండెను. ఇపుడామె తనకంటె వయసున చిన్నవాడగు నా అల్లుని పెండ్లి యాడుట కంగీకరించింది. అత్తగారి పేరు మెక్లాసలు. నతి ఆనగా ఆమె మొదటి భర్తమే మెక్లాసలు. చాలకాలము నేను నా అల్లునియంట నా భవమరేతో గూడ నుంటిని గాన మాకు అలవాటులు అభిరుచులు సమానమైనవి. వ్యాపారము లో నా అల్లుడును నేనును భాగస్వాములము గాన వయసున వరకు నా కంటె చాల చిన్నవాడైనను నే నతని పెండ్లి యాడుట కంగీకరించితిని అని అత్తగారు న్యాయకర్తలలో గ్రాంటు వృద్ధులలోని తన స్వగృహమునుండి పులికావిలేజుతో మాటలాడెను. అల్లుని వయసు 50 యందునని ఆమెయే తెలిపెను. చిననామము నెమ్మడిగా ఆడంబరము లేకుండ జరుగునని చెప్పెను. ఈ మాదునని పెండ్లిమాతురు కొండెక్కులో నొక పులికావి 1898 నుండియు నడుపుచున్నది. (జస్టిసు)

ఆగ్రామహమ్మదు సవరణగారికి శిక్ష
18 నెలలు కఠినశిక్ష 9-నెలలు విడిచెడు
మనగా అనుభవింపవలెను.
లాహోరు ప్రతాపపుత్రులొను కరప్రతమునందును ప్రకటించినందులకు 9 నెలలు కఠినశిక్షయును వందేమాతలం పుత్రులలో ప్రకటించినందుకు 9 నెలలు విడిచెడును,ముందు కఠిన శిక్ష తరువాత విడిచెడు అనుభవింపవలెను.

సర్దారు జొతారాసింగుగారికి 1 సంవత్సరము కఠినశిక్ష
పంజాబు రాష్ట్రీయ సిక్కు సంఘ ప్రధానకార్యదర్శి కారీప్రభు సర్దారు జొతారాసింగుగారికి ఒకసంవత్సరము కఠిన శిక్ష చేయబడెను.

పంజీత మూలవ్యాగారు ఆసామదానాదుకు వెళ్లుట
హాకిం అబ్దుల్లాఖానుగారి ఆహ్వానము
కాంగ్రెసు నాయకులతో సాంబించుటకు రావతని హాకిం మూలవ్యాగారికి గ్రామములే మూలవ్యాగారు 15 వ తేదీ సాయంకాలము ఢిల్లీనుండి బయలుదేరి వెళ్లిరి.

చీరాలలో అగ్నిప్రమాదము
14 తేదీని చీరాల గ్రామములో నేరెడతోపులో వుండు సుమారు 200 పాకలు పరకురామప్రీతి అయింది. పుస్తక భాండాగారమునకు వేసినపాకాకుముందు అగ్ని తగిలించినారు సవరు పుస్తకభాండాగారమునకు సుమారు 2000 గ్రంథములు నష్టము కలిగినదని ఒకరు చెప్పుచున్నారు.

పోస్టుమెనుల పన్ను
వెన్న రాజధాని పోస్టుమెనుల సంఘపు అధ్యక్షులగు...
వి. యల్. కాశ్మీరగారు యూక్లిండిలేఖను కలకత్తాయందున్న పోస్టుఅండు తెల్లగ్రాంపుపై చర్య సవరణగారికి పంపిరి.
అయ్యో, ఈసంఘపత్యు లీకల 8వ తేదీ సమావేశమై, తింజాపురు, నాగపట్టు మొదలగు కొంతమంది పోస్టుమెనులకెయ్యి బడిన సన్నెష్ట్ క్లాస్సును అత్యున్నతమైన బెడుటగన పద్ధతి తక్షణమే రద్దుచేయవలయుల సమ్మెట్టవలయునని, తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానమును మీకు తెలియజేయుచున్నాను. ఈ బెడుటకనుల పద్ధతిని అంతే మొందించవలయునని మీకెన్నియో అట్టియ పంపబడినగాని అది నిర్లక్ష్యము చేసవడినది. ఈ పద్ధతిని అనుసంధించును సందర్భమున సహాధి నేలు ఉద్యోగముల మిగుల అక్రమముగ ప్రకర్తించుచున్నారు. కావున యీ పద్ధతిని మీరు తక్షణము అంతమొందించి, సహాధి నేలు ఉద్యోగి లొకరిన అక్రమమును మీరు సవరించెదరని నమ్ముచున్నాను.
వి. యల్. కాశ్మీర.

బొంబాయి:—మబ్బులులేవు. ఆర్థిక సామాన్యముగ నున్నది. పగటివేడిమి అధికము.
పర్వతప్రాంతములు:—మబ్బులులేవు. ఆర్థికతక్కువ. పగటివేడిమి 3 డిగ్రీ లధికము.
నాతావరణము బాగుగ నే యుండును. దక్షిణమున ఈ రుములు నలుగును.
ఎన్. ఆర్. యు. సావూరు.
నాతావరణ కాశ్మీరము మృదాను

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ మార్చి నెల 16-వ తేది

గురువారము

కర్జను ప్రభువుగారి

వివరీత ప్రవర్తనము:

ఇండియా ప్రభుత్వ నిరసనము.

మాంటాగూగారి ఖండనమునకు, కర్జను ప్రభువు

గారు ప్రభువులసభలో ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. వీరి వాదనార్థము, దీనియందు మరింత స్థిరపడినది. వెడ్జిప్రభుగారు కామన్సువర్గంలో నడిగిన ప్రశ్నలబట్టియు, కర్జను ప్రభువు నిరంకుశముగ బ్రవర్తించెనని స్పష్టమయ్యెను. కర్జను ప్రభువు ప్రసంగము వలన, రహస్యము చక్కగా బయల్పడెను. బ్రిటీషుమంత్రుల వివరీతచర్య, ఎల్లరకు తెలిసినదైనది. కర్జను ప్రభువుగారు ఇండియాలో నడుపడినదాడిగ, నిప్పటి వరకును నిరంకుశప్రియుడై మెలగు చున్నారు. వీరియందు మాన్యు గలుగలేదు. యుద్ధమువలన, కనివిని ఎరుంగని మార్పులు జరిగినవి. కర్జను ప్రభువును మాత్రమే వివరీతచర్య చేసెను. స్వయంనిర్ణయ సూత్రము, వారి మనమున కెక్కలేదు. వారికి నానా రాష్ట్ర సంఘసభలు, వాషింగ్టను సమావేశము మొదలగునవి, నిరంకుశ ప్రవర్తనమునకు సాధనములుగా గనుపించును. యుద్ధఫలితముగ వివిధ రాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యము స్థిరపడుటకు మార్గము, ప్రదేశాక్రమణమునకు పెద్ద జాతులు పూనుటకు మార్గ మేర్పడుచున్నట్లు, కర్జను ప్రభువుబోటివారు భావించుచున్నారు. వీరివంటి వారు మంత్రులమున నుండి, ఆంగ్లదేశ విదేశ పద్ధతిని నడిపించుటచే, ఇంపీరియలిజము మరింత ఘనీభవించినది. పరాధీనత మరింత బలపడుచున్నది. ఈజిప్టు సమస్యను, మిల్టర్ ప్రభువు సయితము పరిష్కరింపబూనగ, కర్జను ప్రభువు అడ్డుపడెను. తుర్కీ సమస్య పరిష్కారము గాకుండ, ఇంతవరకు వీరు అడ్డుదగిలిరి. హైందవసమస్య పరిష్కారము గాకుండ, వీరు నిరోధించుచున్నారు. అభివృద్ధిమార్గమనిన వీరికి గిట్టదు. ఇట్టివారు మంత్రులుగ నుండునపుడు, మాంటాగూవంటి ఉదారులకు చోటుండుట దుర్లభము. కర్జను ప్రభువుగారు ఒక్కవార బాటు మాత్రము గావించిరి.

భారతీయులను వెనుక దూషించినట్లు, ఇతరులను సమైక్యము దూషించిన వారు పడియుండురని కర్జను ప్రభువుగారు తలచిరిగాబోలు. తమ బహుదూరు పద్ధతిని, కర్జను ప్రభువు మాంటాగూవైనను ఇండియా ప్రభుత్వము వైనను, ప్రయోగించెను. ఇందుకు మాంటాగూగారు మరల గట్టి ప్రతిక్రియను ప్రయోగించిరి. కర్జను ప్రభువుగారికి, ఇందుమూలమున విభ్రమ గలుగుట వింతగాదు. కర్జను ప్రభువు, తన గుట్టు బయల్పడునని పాప మూహించియుండలేదు. అంతయు తెరచాటన జరిగి, సమసిపోవుననియు, తాను యథాప్రకారము నిరంకుశముగ ప్రవర్తించవచ్చుననియు, కర్జను ప్రభువు ఊహించియుండును. తానుకటి తలచిన దైవమొకటి తలచెను. రోష పూరిత హృదయుడై గద్గదకంఠుడై మొన్నటి ప్రభువులసభలో కర్జను ప్రభువు మాంటాగూగారి

ఖండనమునకు ప్రత్యుత్తర మియ్యనెంచి విఫలుడయ్యెను. ప్యారిసులో తుర్కీవ్యవహారమునుగూర్చి త్వరలో చర్చించునుపుడు, మాంటాగూగారి వింతచర్యవలన ముఖ్యముగ బాధపడునతడు తానేనని, కర్జను ప్రభువు పలికెను. కర్జను ప్రభువునకు ఇందువలన స్వయముగ నష్టము గలిగిన కలుగవచ్చును కాని, ఇంగ్లండునకును, ఇండియాకును, తుర్కీకిని, ప్రపంచమునకును, ఇందువలన లాభము కలుగుననుట సత్యము. హిందూదేశమనినను, హిందూదేశాభిప్రాయమనినను, అత్యంత నిరసనభావము గల కర్జను ప్రభువు, కిలాఫాత్ వ్యవహారము తిన్నగ పరిష్కారము గాకుండుటకు, ప్యారిసు సభలో నెట్టి యాటంకము నయినను బెట్టగలడు. వాణినిజాభిప్రాయము ఇప్పుడు బయల్పడుటచే, కర్జను ప్రభువు ప్రతిపాదనమునకు ఇకమీదట విలువయుండదు. ప్యారిసు సమావేశ నిశ్చయమునందు, నమ్మకము తొలగిపోవును. కర్జను ప్రభువు బోలువానిని, ప్యారిసు సమావేశమున కికమీదట బ్రిటీషు ప్రభుత్వము పంపుచో, బ్రిటీషు ప్రతిష్ఠకు విశేషనష్టము వాటిల్లును.

రహస్యలోచనలవలన, సనకము వాటిల్లుచున్నదని, ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు వెనుక మొరలికి యుండిరి. కర్జను ప్రభువు అట్టి గూఢాలోచనా పద్ధతినే యవలంబించి, సామాజ్యమునకు ముప్పు దెచ్చిపెట్టుచున్నాడు. తమ కిట్టి పద్ధతులు ఇష్టముగావని, మాంటాగూగారు దెలిపియుంటిరి. వీనిని తరుణసమయమున బయల్పడి, మాంటాగూగారు ఆంగ్లదేశమునకు మహాపాపకార మొనర్చిరి. రహస్యముగ వ్రాసిన యుత్తరమును గూర్చియు, అంతరింగికముగ జరిగిన సంభాషణ గూర్చియు, బహిరంగముగ తెలిపినందులకు, మాంటాగూగారిని కర్జను ప్రభువు నిందించుచున్నాడు. ఆంగ్లదేశ షేమమునకును, బ్రిటీషుసామాజ్య స్థిరత్వమునకును భంగము వాటిల్లి, నిరపరాధుడగు నొకమంత్రుని నిష్కారణముగ కొలువులోనుండి తప్పించుచున్న సమయమున, తాము అన్యాయ మని భావించిన సంగతిని మాంటాగూగారు ఏల బయల్పరుపగూడదో తెలియదు. అట్టి విషయములను ఎప్పుడును రహస్యముగ నుంచవలెనను నియమ మెక్కడను లేదు. కర్జను ప్రభువుగారు మాంటాగూగారికి వ్రాసిన లేఖను జూచినచో, దానిని బహిరంగ పరుచుకొండ ఒకక్షణ మయినను ఆపుటకు ఏలులేదని, ప్రాజ్ఞా లూహింపగలుగుదురు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమును ప్రకటించుటకు తాముత్తరువు నిచ్చితిమని మాంటాగూగారు పలికినపుడు, తాము నిశ్చేష్టుల మయితిమని కర్జను ప్రభువు తెలుపుచున్నాడు. అట్టివారు మంత్రులతో యోచించి, ప్రకటనము నేల యాపించియుండగూడదు? ప్రకటనము నాపుట కవకాశము గలది, మాంటాగూగారు తమకు తెలిపియుండలేదట. మాంటాగూగారు తెలుపనిచో, అంత ముఖ్యవిషయమునుగూర్చి కర్జను ప్రభువే ఏల యడిగి కనుగొని యుండగూడదు?

తమ యభిప్రాయములను ప్రకటించుటకు, మాంటాగూగారిని ఇండియా ప్రభుత్వము వారు రెండుమారు లేల తొందరపెట్టి యుండవలెను? సిమ్లా జరిగిన సంగతులబట్టి ఇందులకు సమాధానమును గ్రహింపవచ్చును. నార్మన్ థామస్ ప్రభువు తెలిపిన హితము, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి నచ్చినదని తలంపవచ్చును. కిలాఫాత్ సమస్యను ఏదియో నొకరీతిన పరిష్కరించి, మహమ్మదీయులను సంతృప్తిపరచి, గాంధీని అరెస్టుజేసి సత్వర స్వరాజ్యోద్యమమును అరికట్టవలెనని నార్మన్ థామస్ ప్రభువు బోధించెను. హిందువులను మహమ్మదీయులను విడదీయుట, వీరి ముఖ్యోద్దేశము. గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టుజేయుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అభిప్రాయము ప్రకటించుటకు మాంటాగూగారినుండి సమ్మతి బడసిన పిమ్మట, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు అభిప్రాయము ప్రకటించుటకు సన్నద్ధులగుటకు, గాంధీ మహాత్ముడు అరెస్టు అగుటకును సన్నిహితసంబంధము గలదని భావించవచ్చును. కాని, వ్యవహారము తలక్రిందులయ్యెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయములు, కర్జను ప్రభుత్వములకు రోషావేశపూరితుల గావించెను. ఇందుకు, మాంటాగూగారు బలీయయిరి.

దీయులను విడదీయుట, వీరి ముఖ్యోద్దేశము. గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టుజేయుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అత్యంతపడుచుండిరి. ఇందుకు ముందుగ, కిలాఫాత్ సమస్యనుగూర్చి తమ యభిప్రాయమును ప్రకటించి, మహమ్మదీయులను సంతృప్తిపరచుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించి యుండుట. తమ యభిప్రాయమును ప్రకటించుటకు మాంటాగూగారినుండి సమ్మతి బడసిన పిమ్మట, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు అభ్యంతరము జూపుదురని వారు భావించియుండరు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము ఈ దేశమున 8-వ తేదిని ప్రకటింపబడెను. గాంధీ మహాత్ముడు 10-వ తేది సాయంకాలము అరెస్టుజేయబడెను. 9 తేదిన, మాంటాగూగారి రాజీనామా అంగీకరింపబడెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము ప్రకటించుటకు మాంటాగూగారు, గాంధీ మహాత్ముడు అరెస్టు అగుటకును సన్నిహితసంబంధము గలదని భావించవచ్చును. కాని, వ్యవహారము తలక్రిందులయ్యెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయములు, కర్జను ప్రభుత్వములకు రోషావేశపూరితుల గావించెను. ఇందుకు, మాంటాగూగారు బలీయయిరి.

పర్యవసాన మేమయినది? బ్రిటీషు మంత్రుల గుట్టు దెలియుటచే, మహమ్మదీయులలో నిదివరకు జెరిగిన అసంతృప్తి మరింత హెచ్చినది. గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టువలన, దేశనిశ్చయము మరింత బలపడినది. హిందూ మహమ్మదీయ నాయకులు మహాత్ముడు నిర్ణయించిన కార్యక్రమమును నిశ్చల భక్తితో కొనసాగించుటకు పూనుకొనిరి. హజరత్ మోహనీ గారు సయితము, మహాత్ముని కార్యక్రమమును కొనసాగించవలె నని హెచ్చరించుచున్నారు. మితవాదనాయకు డగు కె. నలరాజును గారు కాంగ్రెసునందు జేరిరి. ఇతర మితవాద నాయకులు గూడ త్వరలో జేరక తప్పదు. దక్షిణాఫ్రికా యందును, తూర్పు ఆఫ్రికా యందును, గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధము గూర్చి అక్కడ నివసించెడి భారతీయులు అసమ్మతి జూపుచున్నారు. ప్రపంచమందంతటను గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టువలన, హిందూదేశ సమస్య ప్రాముఖ్యముబడయక మానదు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారి తొందరపాటువలన, వారు ఊహించిన ఫలితమునకు వ్యతిరేక ఫలితము చేరూరినది. ప్రస్తుతవిషయ స్థితి మూలమున, ఖిలాఫాత్ స్వరాజ్య సమస్యలు త్వరలో పరిష్కారము గాంచకమానవు. హిందూదేశమును సమాధాన పరుచుటకు, ఆంగ్లదేశము వెంటనే పూనవలసి వచ్చును. మాంటాగూగారు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి చర్యమూలమున రాజీనామా నిచ్చియుండ, ఇండియా ప్రభుత్వమున కధిపతిగ నున్న రీడింగు ప్రభువుగారు రాజీనామా నియకుండుట, పరిహాసాస్పదముగ నుండును. రీడింగు ప్రభువుగారి గౌరవమున కిది తగియుండదు ఇంతవరకును, అట్టి చిహ్న మేమియు గనుపింపదు. మాంటాగూగారి రాజీనామావార్త విషయమై రీడింగు ప్రభువుగారు ఆశ్చర్యము కనుబటిచి యుండిరి గాని, తమ సంగతి నింతవరకును జెప్పరయిరి. ష్రీటుకొన్నింటిసభలో మాఫీగారు తెలిపిన విషయములబట్టి, రీడింగు ప్రభువుగారి రాజీనామా జరుగదని గ్రహింపవచ్చును.

మాంటాగూగారికి కర్జను ప్రభువుగారు వ్రాసిన లేఖ జూచిన, వారికి హిందూదేశమనినను, ఇండియా ప్రభుత్వమనినను, ఎట్టి నిరసనభావము గలదో కనుగొనవచ్చును. ఆ లేఖను స్థలాంతరమున ముద్రించితిమి. ఆరువేలమైళ్ల దూరమున బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకు లోబడి యుండెడి శాఖ యొకటి, త్రేసు భాగమునందు బ్రిటీషు ప్రభుత్వ మేరిటిగ సంచరింప

వలయునో ఆజ్ఞాపించుట దుస్సహమని, కర్జనుప్రభువు గారు వ్రాసిరి. హిందూదేశము ప్రస్తుత సందర్భములలో దీసికొనుచున్న జోక్యము, కర్జనుప్రభువు గారికి అర్థమగుటలేదు. ఇండియాప్రభుత్వమువారు, విశేషసంఖ్యాకులగు మహమ్మదీయులపై రాజ్యము చేయుచున్నంతమాత్రమున, స్మిర్నా, త్రేసులలో బ్రిటిషువా రేమిచేయవలయునో అభిప్రాయ మిచ్చుటకును, ఆయభిప్రాయమును ప్రకటించుటకును వారికి అర్హత యుండునో, నది మిగుల అపాయకరమని కర్జనుప్రభువుగారు పలికిరి. మహమ్మదీయుల విషయమున, హైందవాభిప్రాయమే ప్రమాణమాయని వీరడుగుచున్నారు. కర్జనుప్రభువు గారి సిద్ధాంతమే సరియగునో, ఇంతవరకును ఇండియాకును ఇండియాప్రభుత్వమునకును చేకూరినటుల చెలిపిన హక్కు లన్నియు బూటకము లని జెప్పవచ్చును. హిందూదేశపువోటును సంపాదించి, తమ పలుకుబడిని వృద్ధిజేసికొనుటకు, బ్రిటిషుమంత్రులు పన్నిన పన్నుగడయని తేలును. హిందూదేశము సంధిపత్రముపై ప్రత్యేకముగ సంతకము జేసెను. మిగిలిన దేశములతో బాటుగ, హిందూదేశమును నానారాష్ట్రసంఘమునందు ప్రత్యేకముగ సభ్యురాలుగ జేయబడెను. వాసింగుటను సమావేశమునకు సయితము ఇండియాపక్షమున నొక సభ్యుడు పంపబడెను. సిద్ధాంతమునందు, హిందూదేశమునకును అధినివేశ రాజ్యస్థాన మొసగబడెను.

ఇట్టి స్థితిలో, భారతీయులకు ముఖ్యమగు విషయము గూర్చి, తమ యభిప్రాయమును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు తెలుపుట కయినను ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి హక్కు లేదా? ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును భారతీయులకు తెలుపుట దోసమా? ఇటుల చెలుపుట, బ్రిటిషుప్రభుత్వమును ఆజ్ఞాపించినటు లగునా? భారతీయుల అసంతృప్తి, సామ్రాజ్య స్వాధీనమునకు నష్టము గలిగించుచుండ, ఆ సంగతిని ఇండియాప్రభుత్వమువారు వెలిబుచ్చుట ఘోర నేరమా? కర్జనుప్రభువుగారు తాము రాజప్రతినిధిగనున్న కాలమునకును ఇప్పటికినిపోల్చుట విచరితము. అప్పటికి హిందూదేశమునకు సామ్రాజ్యసమావేశమునందుగూడ స్థానము లేకుండెను. ఇప్పుడు నానారాష్ట్రసంఘమునందు సయితము సభ్యత్వము లభించినది. ఈ సంఘమునందు సభ్యులగు అధినివేశ రాజ్యములవారు ఆంగ్లో-పానాను యొడంబడిక పట్ల అసమృత్తిని బహిరంగముగ తెలిపి, తానిని మార్చివేగలిగిరి. అట్టిది, హిందూదేశమున కట్టి హక్కు ఏలలేకబోవలయును? నిజమేమనెన, హిందూదేశమునకు వెలుపల లభించిననది చెప్పెడి హక్కు లన్నియుబూటకములు. కర్జనుప్రభువు అటులనే భావించుచున్నటుల, వారి లేఖ స్పష్టపరుచు చున్నది. లాయడుజార్జి, ఛేంబర్లెను, చర్చిల్ గార్ల కిట్టి యభిప్రాయమేగలదనుటకు సందియములేదు. ఈసంగతిని మే మిదివరకు అనేకకార్యములు తెలిపియుంటిమి. ఈ వ్యవస్థముతోడనే హిందూదేశమునకు ఇంటర్వెన్షన్లము లభించినగాని, వెలుపల స్వాతంత్ర్యము లభించనని సూచించి యుంటిమి. పైపై మెరుగుల జూచి మితవాదులు సంతృప్తి పడిరిగాని, కాంగ్రెసు పక్షమువారు ఎంతమాత్రము మోసపోవలేదు. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి పర్యటన మంతయు, ప్రదర్శనముగమాత్రమే పరిణమించెనుగాని, హిందూదేశమునకు ఏమాత్రము లాభము గలిగింపలేదు.

హిందూదేశపు హక్కులగూర్చి, కర్జనుప్రభువుగారు స్పష్టముగ నిరూపించి యుండుటచే, బ్రిటిషు మంత్రుల యభిప్రాయము గనుగొనుటకు వేరు ప్రమాణముతో బనిలేదు. హిందూదేశవ్యామోహ

మితటితో పూర్తిగ తొలగిపోవును. నా నారాష్ట్రసంఘము లనియు, ఇంపీరియల్ సమావేశము లనియు, వాసింగుటను సమావేశమనియు తగుకు బెగుకు ల జూచి, భారతీయులు వాని వెంట పరుగిడక తమదేశమునకు ఆంతరంగికస్వపరిపాలనమును ముందుగ సంపాదించ బ్రయత్నించుట ధర్మము. మితవాదు లికనగునను తమ ధర్మమును గుర్తెరుంగుదురుగాక! మితవాదులు జాతీయవాదులతో చేతులగలిపి బనిచేయుటకు గాంధీమహాత్ముని ఆరెస్టుతోపాటు బ్రిటిషుమంత్రుల విచరితచర్య సయితము తోడ్పడనని భావించెదము. ఇండియా ప్రభుత్వనిర్బంధము లును బ్రిటిషుప్రభుత్వపునిర్బంధకత్వమును, హిందూదేశమునకు నూతనోత్సాహము గలుగజేసి గమ్యస్థానమునకు త్వరలో జేర్చునని నమ్మెదము. మరియొక సంగతిని, ఈ లేఖనుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. ఇకముందు నిట్టిమార్గము ననలంబించవలదని మాత్రము కర్జనుప్రభువు ఈలేఖలో మార్గదర్శకముగా గాని గంధలించెను. ఇట్టితరీ, వెంటనే మార్గదర్శకముగా గాని రాజీనామానీయవలయునని మంత్రులు బలపరచెట్టుటకు కారణము తెలియదు. వీరి ప్రవర్తన మెటులున్నను, ఆంగ్లదేశమునందలి నిజసందర్భములను గ్రహించుటకు హిందూదేశమున కవకాశము గలిగినందులకు సంతసింపవలయును.

రైల్వే వ్యయము.

రైల్వేవ్యయము, మిలిటరీవ్యయము, ఇండియా ప్రభుత్వపుబ్జెట్టువ్యయములో ముఖ్యభాగమునాక మించును. ఈరెండును, హిందూదేశప్రజల ఆర్థికాభివృద్ధికి లాభించునవి గావు. రైల్వేవ్యయముక్రింద 74 కోట్ల ప్రత్యేకింపబడినవి. ఈవ్యయమునందు 73 లక్షలను తగ్గింపవలయు నని కామతు గారు సామాజ్యశాసనసభలో తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఇందుపై కొంతచర్చ జరిగినప్పటికి, కామతుగారు తమక్షపపాదనను పనలుకొనిరి. పిమ్మట సర్ విలిం డాస్ థాకర్సేగారు, వ్యయమునుండి 25 లక్షలను మాత్రము తగ్గింపవలయునని ప్రతిపాదించిరి. ఇందుకు ప్రభుత్వసభ్యులగు ఇమ్మగారు అంగీకరించిరి. 74కోట్ల వ్యయములో, 25లక్షలు తగ్గిన ప్రయోజనమేమందును? మిలిటరీఖర్చును తగ్గించుటకు అసలే ఏలుడగ గద. హిందూదేశ వ్యయభారము ప్రస్తుత పరిస్థితులలో తగ్గిపోవుట కవకాశము లేదు.

బినెంటుగారి దృక్పథము

గాంధీమహాత్ముని ఆరెస్టునకు మితవాదప్రముఖులు పలువురు అసమృత్తి జూపి, ప్రభుత్వచర్యను ఖండించుచుండిరి. జప్తినుపత్రిక సయితము, ప్రభుత్వమువారి చర్యను ఖండించుచున్నది. యూయండి యా పత్రికగూడ, గాంధీమహాత్ముని ఈసమయమున ఆరెస్టు జేయుట భావ్యము గాదని మొదట తెలిపియుండెను. బినెంటుగారు నిన్నటి న్యాయుండియా పత్రికలో వ్రాయుచు ప్రభుత్వమువారు గాంధీ గారిని ఆరెస్టు జేయుట న్యాయమని, తెలిపియుండిరి. నిర్బంధవిధానమును పూర్తిగా నామోదిం చుటలో, బినెంటుగారిని మించెడివారు గనుపింపరు. 1917-న సంవత్సరమునకు పిమ్మట, అయిదునవ్వరములలో బినెంటుగారి దృక్పథమునం చెట్టిమార్పు గలిగెను!

భారత ఆర్థికచుహాభి అయిన సమావేశము పాట్నాలో జరుగుచున్నది. భారతదేశమందలి సుపరిధులకు ఆర్థికాత్మకము వచ్చియున్నాయి. రాజోవు శక్తివారమువరకు సభ జరుగును. ప్రతిదినము ఆర్థికపరివర్తనపై ఈసభ్యులను లియ్యబడుచున్నది.

విదేశ వార్తలు

దక్షిణాఫ్రికా తిరుగుబాటు

రాంపనం జనకులు చురబుటలు
2200 అరెస్టు చేయబడుట
మార్చి 13:— మధ్యప్రదేశములందు చాదాత్రి 2200 మంది ఖలును చేయబడిరి. ఒక కమాన్డు నిర్వహముగా క్రిందికి దింపబడెను. అందరి వానిని రక్షించుట కట్టలనుచుండగా రెండవ విమానముయొక్క పెట్టె విరిగెను. మూడవవిమానము వచ్చి వానిని రక్షించెను.

తిరుగుబాటుదారులు వెనుకకు నురలుట
మార్చి 13:— తిరుగుబాటుదారులగు సమ్మెదార్లు వెనుకకు పోవుచున్నారు. వైస్రాయలు కుగ్గురుస్తాపునకు జేరను ప్రభుత్వపటాలముల కన్నవైపులను జయము గల్గియందెను తిరుగుబాటు దారులు నలుమఱములు వెనుకకు నురలుచున్నారని జోన్సన్బర్గనుండి ప్రకటించబడెను. ఎన్. వాన్ డి వెంటరు గారి యధికారమున వైస్రాయలు జేసోమి రాండు ప్రదేశములను చళిపరుచుకొనిరి. తిరుగుబాటుదార్లు మెకెనుబర్గనందు బలముగ నున్నారు. ప్రభుత్వపటాలము లక్షలు గదలుచున్నవి.
మార్చి 14:— తిరుగుబాటుదారులు మెయిను రైల్వే లయిననునందు నుందుగలను పెట్టిరి. ముందిపోవు పయలటు ఇంజను ఇందువలన పట్టాలనుండి తొలగిపోయెను. వేరపాయము సంభవింప లేదు.
ప్రభుత్వపటాలములు తిరుగుబాటుదార్లను నలుమఱముల నుండియు చుట్టుకొని వచ్చుచున్నవి.

సమీప ప్రాచ్యసమావేశ ఆశయములు

మార్చి 13:— కామన్వెల్థయందు ప్రశ్నంభగా సమీప ప్రాచ్యసమావేశ ఆశయములగురించి చాంబర్లెనుగా టిట్లు తెలిపిరి:— తురుష్కు గ్రీకు విరోధముల సంక మెందించుటగాను మిత్రమండలివా లొకవిధానమును ఏర్పాటు జేసికొనుటకు సమీపప్రాచ్యసమావేశము ఏర్పాటు చేయబడెను. ఈ విషయమున సమాధానము కుదిరియెడల పార్లమెంటువారికి తెలిపబడుచుండును. సమావేశమున బ్రిటిషుపరినిధులు ప్రభుత్వము వారి ప్రాచ్య, సమీప ప్రాచ్య రాజకీయవిధానమును మనము నంతుంచుకొనదరు.

నష్టపరిహారములు

మార్చి 13:— ఆమెరికావారు తమకు రైను ప్రాంతము లందు వైస్రాయలు నుండుటకయిన వ్యయమును వెంటనే ఇచ్చి నేయవలెనని కోరినందులకు పరాను రాజకీయ వేర్లలు విచారించుచు న్నారు. జర్మనీలనుండి వచ్చి మిలితురుగు మార్కులను గుర్తించి మిత్రమండలివారి కేప్పుడే విభాగములు కుదిరినను, ఆమెరికా వారు తమ వ్యయమును ఇచ్చి నేయవలె నని కోరినయెడల నిండు మించు ఈమిలితురుగుమార్కులను ఆమెరికావారికే సరిపోవును. తమ కయిన వ్యయము నేయవలెననుటయు, జేసివా సమావేశమునకు హాజరుగా నిరాకరించుటయు సంయుక్తరాష్ట్రముల విశేషాంగవ్యవహారములలో ప్రారంభమనియు, ఇందుమూలముగా యూరపురాజకీయసామ్రాజ్యములను వారు మార్పుల గల్గింప నెంచుచున్నారనియు తెలియుచున్నది.

కెనులుసాహ

కెనులుసాహగారి మామూల్యమున జనిని ఆంగ్లారాయబాంధర్మమువారు లండనునకు జేరిరి.

లండనునందు మహమ్మదీయులు మసీదు కొకటిని నిర్మింప వలెనని సర్ జాను రీసుగారు కామన్సు సభియందు సూచించిరి. ఆంగ్లదేశమున మసీదులు చాల గలవనియు, ఇట్టి మసీదు ప్రభుత్వ వ్యయముపై నిర్మింప వీలు లేదనియు, విదను విచారించెదమనియు ప్రభుత్వపక్షమున నెలలు హాజరునర్తుగారు తెలిపిరి.

జేసోవాసమావేశమును ఏప్రిలు 10 వ తేదీన జరుపుటకు ఇటలీవా లొప్పుకొనిరి.

మాంటాగూగారికి కర్తవ్య ప్రభుత్వ సమాధానము

(0)

అసంతృప్తికరముగను విపరీతముగను నుండుట

భారతదేశముయొడలను ప్రభుత్వముయొడలను వారి అసహ్యము

ప్రభుత్వసభ

మార్చి 14:— ఈ దినమున ప్రభుత్వసభయందు కర్తవ్య ప్రభుత్వము మాంటాగూగారి సేకారోపబలకు సమాధానమును తెలిపెను. ప్రేక్షకుల గాలిలు ప్రభ్రుణిలతోడను, కామస్సు గుభాసభ్యులతోడను నిండియుండెను. కర్తవ్యప్రభుత్వ కోపముచే కంపించుచున్న కంఠస్వరముతో నిట్లు మదిలిరి. — రాజోవు సమిష్టిప్రాచ్యసమావేశమున ప్రాచ్యసమస్యను చర్చించుటకు తీవ్రపరిపిన బాధ్యత నాపై నుండుటచే మాంటాగూరి ఆశ్చర్యముగ కార్యమునకు, బాధ నం దన ల నీ న వా డ ను నే నేయని లిలించిరి. ప్రజాతేమవ్యతిక్రమగు వారికార్యమునకు నేను కారణభూతుడ నని మాంటాగూగారు తెలిపినపుడు నా కార్యక్రమము కలిగెను. మాంటాగూగారి కేదోయొక అంతరంగిక లేఖను అంతరంగికసంభాషణలకు, బహిరంగపరిచి తన ఈ వాదనను నిలుపు కొన జూచెను. మంత్రుల సం దర్భమున నిట్టి యభ్యుచార్య చర్య యెప్పుడు నుకనిచి ని యెరుగము. తమ తంతివార్తను ప్రకటింప ననుచు గోరుచు భారతప్రభుత్వమువారపిన తంతివార్త నాల్గవ తేదీన మంత్రుల కందడతయబడెను. మంత్రుల సమావేశము 6వ తేదీన జరిగెను. మంత్రులసమావేశమున మంత్రులతో నిట్టిముఖ్యవిషయము సంప్రదింపబడెను మాంటాగూగారు తంతివార్తను ప్రకటింప ననుచు తమ వాదనను సంక్షేపించిరి. కొన్నిక్షణముల సంభాషణయందు మాంటాగూగారు తాను భారత ప్రభుత్వలేఖను ప్రకటింప ననుచు మతిం చి తి న ని డెల్పి న పుడు నేను నిర్బంధపోయితిని. అంతట నేను సంభాషణను ముగించి నాస్థానమున నేను గూర్చుంటిని. ఆలేఖను ప్రకటింప బడెనపుడు నాప్రతియుటకు వ్యవధిగలదని మాంటాగూగారు కొల 24 నూచించినయెడల నే నావిషయమును మంత్రులవారి యెదుటికి తెచ్చెడివాడనే. కాని అది అప్పటికే భారతదేశమున ప్రకటింపబడియుండు నని యెంచిరి. మాంటాగూగారిచర్చచే వికలచిత్తుడై విస్మయము నంది మాంటాగూ గారి కొకలేఖ వ్రాసితిని. దాని వైవాంఠ రంగిక చు ని గూ డ వ్రాసితిని. మాంటాగూ గారి చర్చ విచారముగ నున్నదనియు, ఇకమీ డెట్లు చేయరాదనియు నందుదెలిపితిని. మాంటాగూగారు నాకు వ్రాసిన లేఖ లెంత యాంతరంగికములో ఈలేఖకూడ నంత అంతరంగికమే. మాంటాగూ గారి కలంబించి న చ ర్చ నే నేనుగూడ యవలంబించి ఆ లేఖల యందలి స్వభావమును బహిరంగపరచ నెంచను. మాంటాగూగారు నాకు ప్రత్యుత్తరము వ్రాయలేదు. అంతయుగాక మాంటాగూగారు తన ఎన్నికవార్తయెట్లు, తా నెన్నియో పర్యాయములు గలవలెను కోరగా నట్టిపలహలను నిష్కర్షక చిత్తముతో నొసగిన తనసహోద్యోగిని నాపై తన యవిచేక కార్యముయొక్క బాధ్యతను ద్రోయయత్నించెను.

మాంటాగూగారు, అంతరంగికమని లిఖింపబడిన జాబునందలి విషయములను విడిచి అపార్థములు దీసి బహిరంగపరచుట సహించరాని కార్యము. ఇట్టివిషయ విడిచరకన్న మన జరుగలేదు. మాంటాగూగారు నేను వ్రాసిన లేఖయొక్క నకలును నా కంపెరి కాని జరుపుచున్నాను.

లేఖ

ప్రేమవై మాంటాగూ!

భారతప్రభుత్వమువారి తంతివార్త యందు సవరణలను గావించినప్పటికిని దానిని ప్రకటింప ననుమతించుట చాల విచారదాయకము. నేను రాజప్రతినిధిగ నున్న కాలమున యూరపునందా బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ విదేశాంగ విభాగమును గురించి ఒక్కమాట యెరు బహిరంగముగ బలుక సాహ సించినయెడల నేను, ననెనుగో తొలగింపబడి ఇంగ్లండునకు పిరిగి రప్పించబడెనువాడనే. ఆప్పు డొకయువస్వాసమున సందర్భవశమున నొకశూరి పిని గురించి కొలదిగ నుడిపెనుగురుగుగాను మంద

లింపబడితిని. ఈయదయము, లాయడుజార్జిగారు లేకపోవుటచే ఛంబర్లనుగారితో సంప్రదించితిని. వారు నాయభిప్రాయముతో సంపూర్ణముగ నేకీభ వించిరి. కాని ఇప్పుడు సమయము మించిపోయెను. పారినసమావేశమునకు వెళ్లవలెనని నన్నుగోరుట యు, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమున నొకశాఖకు జెందిన ఆరు వేలమైళ్ల దూరమున నున్న యొకక్రిందియంద్యోగి, త్రేసువిషయమున బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారి వలం బింపవలసిన విధానమును నియమించి అడ్డపించుట యు జూడ నాకు సహింప శక్యముగాక యున్నది. ఈ విషయములందు భారతదేశము ఒకరృ నెంచిన కార్యములు గాని వారి కేయ బడిన అట్టిఅధికారముగాని నాకు గోచరములగుటలేదు. అదియు గాక ఇది చాల నపాయకరమైన విషయము. ఎందు చేతననగా; భారతప్రభుత్వము చాలమంది మహా మృదీయులను పరిపాలించుచున్న దను కారణమున మనము స్మిర్త్యా, త్రేసులం దేము యొనర్చవలెనో వానినిగురించి తమ యభిప్రాయము ప్రకటించుటకు వారి కధికారమున్నయెడల ఈజుప్తునందును, సౌదా ను, పేలస్సెను, అరేబియా, మలయాద్వీపకల్పము, మొదలగు మరి ఇతర మహామృదీయ ప్రదేశము లందు మాత్రము వారి కెందుల కట్టి హక్కుండ రాదు? మహామృదీయుల విజ్ఞానము విచారించుటకు భారతమే తుట్టతుది న్యాయస్థానమా? ఇట్టి విచారకరమగు ప్రకటన కిదియే తుది దని దల చెదను. కాని ఇట్టి ప్రకటన మరియొక పర్యాయము గావించ నెంచినయెడల వాని కనుమతించుటకు ముందు మంత్రులవారమునందు నాయభిప్రాయములను తెలుపుటకు ఏలు గలుగజేసిన నని దలచెదను.

ఇట్లు

కర్తవ్య.

మాంటాగూగారు నాపై నాకోపించినట్లు ఇకమీద ఇట్టి విషయములను మంత్రులవారితో సంప్రదింపకుండ నాతో చర్చింపవలె నని కోరలేదని ఇందులన నువిచిత్తముగా గలదు. మంత్రులవార వారి కంటెయుండు నాయభిప్రాయము తెలుప వీలుకలగజేయవలె నని మాత్రము కోరియుంటిని. నిజమగు విషయమిది.

మాంటాగూగారి అంతరంగిక బహిరంగ ప్రవర్తనలు ఇంతకంటెను దురదగాహముగను ఆశ్చర్యకరముగ నుండునా యని నిశ్చయించుకొన జాలకున్నాను. ఈ విశేషముల నుపయోగించు నపుడు నా సహనమును జూచి నేనే ఆశ్చర్యము నందు చుంటిని.

* * * * *

ప్రతికాన్యాభ్యాసము.

మాంటాగూగారి రాజీనామాను గురించి “కేపుటెయ్య” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—భారత ప్రభుత్వమువారి చర్చ న్యాయముగనే యున్నది. మాంటాగూగారి రాజీనామా విచార గాఢము. కిడింగు ప్రభుత్వ ఉద్యోగమును వదిలుట యంతటి పారకాటగునో ఇదిగూడ నంతయే పారకాట. లాయడు జార్జిగారు మాంటాగూగారిని మంద లించి అంతటితో సంశ్లేషింపడి యుండవలసినది. మాంటాగూగారి రాజీనామా నియవలెనని కోరుటవలన సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారి భారత సమస్యలను గురించి ఏమియు జెలికదని నువిచిత్త మగుచున్నది.

నిర్బంధకాసనముల రద్దుజేయుట

నర్. సి. యేటుగారి ప్రాతినిధ్యము.

మార్చి 14:— కామస్సు సభయందు నర్. సి. యేటు గారు ప్రస్తుత పరిస్థితులందు భారతదేశమున నిర్బంధకాసనముల రద్దుజేయ నెంచుచుండేరా యని ప్రశ్నించుచు ప్రస్తుతము అందు వలన కేంద్రప్రభుత్వ బలమును క్షీణింప చేయుట మతితమని మదిలిరి.

నిర్బంధకాసనముల రద్దుజేయు విల్లు తమ కింకను తేలేడ నియు తేరినతోడనే ఆవిషయ మాలోచించెద మనియు నర్ ఎల్. కర్డింగుటను ఇవెప్పుగారు జెలిపిరి.

భారతదేశమున గాలియందు తుపాకులు గాల్పుట.

ఫిబ్రవరి 4వ తేదీని చారిత్రాత్మకము ప్రజలు పోలీసు వారిని ప్రభుత్వమున ఎదిర్చి-పుడు పోలీసులు గాలిలో తుపా కులు ప్రేల్చిరినియు, అందుమాలమున ప్రజల గుంపునం దుక్షము జనించెననియు ఇకమీద భారతదేశమున ఆకాశమున తుపాకులు ప్రేల్చుట నాపివేయవలె ననియు నర్ చార్లెసు యేటుగారు కామస్సు సభనందు జెలిపిరి. అట్లు గాలితో తుపాకులు ప్రేల్చుట భారతప్రభుత్వ స్థాండింగు అర్థర ప్రకారము నిశ్చింపబడె ననియు స్థానికప్రభుత్వములు ఈ నియమమును గమనించు ననియు నర్ ఎల్. కర్డింగుటను ఇవెప్పుగారు జెలిపిరి.

బీహారు గవర్నరు

బీహారు గవర్నరు త్వరలోనే నియమింపబడు నని తాత్కాలిక భారతకార్యదర్శి యగు నర్ ఎల్. కర్డింగుటను ఇవెప్పుగారు పార్లమెంటునందు జెలిపిరి.

ఏడెను

ఏడెను పట్టణమును అధినివేశకాఖివారి క్రిందకు మార్చు విషయ మాలోచనయందు దున్నదనియు, ఏడెనునం దాచాయము 10 లక్షలనియు సివిలు వ్యయము 11 లక్షలనియు సైనిక వ్యయము 70 లక్షలనియు కామస్సుసభయందు జెలిపబడెను.

స్థానిక వార్తలు

నవీన కేరళము:— నవీనకేరళము అనుపేరుగల మళ యాళ వారపత్రిక ప్రభుత్వసంఘిక నిన్నటిదినము వెలువడినది. యు. గోపాలమినగుగారు యాళపత్రికకు సంపాదకులు.

భగవత్క-భావసంగసభ:— 1922-వ సం॥ మార్చి నెల 18-వ తేది శనివారం సాయంత్రం 5-గంటలకు “యక్తి జీకల్యాణము”, 19-వ తేది ఆదివారం సాయంత్రం 4-గంటలకు “కువేలోపాఖ్యానము” అను కాలతేషములు తొండమం డలము నూలునూలులో బ్రహ్మశ్రీ కుంభకణిం పంచాపకేక కాన్పులవారివలన జరిపించబడును.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘము:— సైసంఘము వారి యాజమాన్యమున చింతాద్రిపేటయందున్న గోపాలియాళవ శైలిగారు మెజారియం పాతకాలలో 17 వతేది కుక్రవారము సాయంకాలము 3-30గంటలకు స్వామి బ్రహ్మసంకగాడు మితము అనువిషయమై యావస్థాపించెదరు. స్వామిగారు 19 తేది ఉడ యను వ్యాసరపాడియందలి రామకాను హాలునందు కీలమును గురించి ఉపన్యసించెదరు.

గుంటూరు శిస్తువసూలు

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

ఈ నెల 18 వ తేదీకి గుంటూరు మండలమున వసూలు కావలసిన 50 $\frac{1}{2}$ లక్షలలోను 52 $\frac{1}{2}$ లక్షలు తనూలైనది. వెరు నందిపాడు ఫిర్కాలో రాలసిన సామ్యంతయెను పూర్తిగా వసూలైనది. ప్రత్యేకములు నిర్బంధి నవటనుండి తీసివేయు చున్నాడు. (చెన్నపురి 15-3-22)

ఆంధ్ర రాష్ట్ర పాలియోపసంఘము

ఈసంఘ సమావేశము ఈనెల 19వ తేదీన దెవదాడలో జరుగలూన ప్రకటించి, తిరిగి 24 వ తేదీకి మార్చిసట్టు 15 వ తారీఖు ఆంధ్రప్రదేశ్లో ప్రకటించినారు. ఈసభను 26 వతేది ఆదివారమునాటికి మార్చినయెడల ప్రకాశంపంతులుగారు ఆహూదాబాదునండి సావకాశముగా వచ్చుటకును, ఆదివారము నెలపుది నుగుటవలన తేదితరులకును అనుకూలముగా నుండును. కనుకసభను తప్పక 26 వ తేదీన జరుపులాగున నేర్పడు చేయించగలదులకు కార్యదర్శులను కోరుచున్నాను.

గడ్డె- రంగయ్యనాయకు.

చిక్కన పద్యపు కేసు:— కదాచిన సెప్పించుమానములొ
సారక ఎట్లునలను గురించి వినుర్పించును సర్వత్రైటుపత్రిక,వా
ప్రయందున్న బూసిపెర్ని-క్రను కంఠెనివారిపట్ల తొన్నీ నేరము
తాగోపించియుండెను. అందుకోరకు యీకంఠెనివారు వేపరు
వై మాననముచుకొలెడు కేసులెచ్చినటు లెలియుచున్నది.

బి. సి. ఎస్. ఉద్యోగులు

తగ్గి పోవుట

లండను, ఫిబ్రవరి 16:— ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసులో ఆంగ్లేయుల సంఖ్య తగ్గిపోవుచున్నందున కారణములను ఇండియా అఫీసువారు బాగుగ వాలోచించుచున్నారు.

తగ్గిపోవుట కచ్చితముగా 26 ముగ్గురు ఆంగ్లేయులయందుండిరి. కాని 1914 లోనింతకు మూడురెట్లుండిరి. ఇందుకు కారణము, 1919వ సంవత్సరము గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆర్డరును తరువాత కొంతకాలమున ప్రచురించుటకు తగ్గిపోవుట కారణము. 1919వ సంవత్సరమున గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆర్డరును తరువాత కొంతకాలమున ప్రచురించుటకు తగ్గిపోవుట కారణము. 1919వ సంవత్సరమున గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆర్డరును తరువాత కొంతకాలమున ప్రచురించుటకు తగ్గిపోవుట కారణము.

సంస్కృతములు విజయించుటకు పత్తుమున బి. సి. ఎస్. ఆంగ్లేయుల కిచ్చిపోవుటకు ఆంగ్లేయులకు తగ్గిపోవుట కారణము. 1919వ సంవత్సరమున గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆర్డరును తరువాత కొంతకాలమున ప్రచురించుటకు తగ్గిపోవుట కారణము. 1919వ సంవత్సరమున గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆర్డరును తరువాత కొంతకాలమున ప్రచురించుటకు తగ్గిపోవుట కారణము.

ఇండియాలో తెలుగుదేశమును నిర్బంధించుటకు తగ్గిపోవుట కారణము. 1919వ సంవత్సరమున గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆర్డరును తరువాత కొంతకాలమున ప్రచురించుటకు తగ్గిపోవుట కారణము. 1919వ సంవత్సరమున గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆర్డరును తరువాత కొంతకాలమున ప్రచురించుటకు తగ్గిపోవుట కారణము.

కాకినాడ

(స్వకీయవిశేషము)

కాకినాడ, మార్చి 15:— ప్రజలు కాంగ్రెసువారి ఆజ్ఞలను అనుసరించుచున్నందున కాకినాడలోని ప్రభుత్వ నిర్వహణ విభాగము మెరుగుపడుచున్నది. బడ్జెట్ తీర్మానములు జరిగిన పిదప నిర్వహించుటకు 6 గురు శాంతిపాత్రులు శ్రీ కృష్ణ జన్మస్థానమున కేరిరి.

ఇప్పుడు మల మువ్వలపై ప్రభుత్వము నెడల ద్వేషము కలుగుచున్నట్లు క్రీ. ప్రా. కో. 108 నెక్కునకుండు యీ 16 వ తేదీని విచారణ జరుపబడును. కాకినాడ కాపురమున నెట్టియు, యీ చట్టము 108 నెక్కునకుండు 6 మాసములు కలకలము విధించబడినట్టి మోహిదీక్ష పాపముగా అన్నగారును ఆయన అభిలాషిగాను ఒకరు. ఆయనను 100 రూ. ల ఒక బాండును 200 రూ. ల చొప్పున మరలించుటకు 16 వ తేదీని ఆడిషన్లలో బిల్లును జమియీదార్లకు చూపుటకు. శ్రీ కొండ పల్లి జగన్నాథరావుగారికిని (కుని) దుర్వాస నుబ్బయ్యగారికిని (కడియం) ఆంధ్రజలాలయము (ప్రభుత్వముచేసినట్టి) ఆ తేదీని విచారించబడుటకు అరెస్టువార్డులు వెళ్లినట్లు తెలియుచున్నది.

గత నవంబరులో శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు వచ్చి రాత్రి 6 మాసములు కేషింగుపడినట్టియు, మూడువలల కారాగృహమునందు పడిపోయినప్పుడు చూచినవారు లేక పోవుటచేత బామినయిచ్చి వచ్చినట్టియు, శ్రీ నిర్మల గుమ్మరావు గారి (వెదాపురం) కోటిను యిచ్చినట్లును, 16 తేదీని చూడగా కావలసినటులు, ఏల బామిన బాండులసామ్య తీసికొనుటకు దానికి కారణము చెప్పబడినట్లును, తెలియుచున్నది.

మహాత్ముని నిర్బంధము

విదేశ వస్త్రధారణము

తెలుగు

గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధము సందర్భమున తాలూకా సంఘ, గ్రామసంఘముల సభ్యులును జాతీయవిద్యాలయాలలో ధ్యానమును విద్యార్థులను విదేశవస్త్రము లింటింటి నేకరించి తోటలోను కచ్చేరీల యెదుటను సంతపేటలోను దహనము గావించిరి.

* * * * *
కొండాపూరి

ఈ గ్రామములో నిరుపదియేడేడు మూత్రమే కలవు. అందరను మూలమూర్తి జాతులవారే. వెళ్ళుమంది క్రైస్తవులు. వెళ్ళుమంది యేకాదేశీయములు. అర్ధరాత్రి యీ గ్రామములో 100 యిండ్లు పూజురావుపేరియ్యెను. వారందరను కడుదీదలని చెప్పినట్లుయేలేదు. తమకును వీనకును నిమ్మజాతుల యధ్వరణము దీక్షతో పనిచేయుచు సంఘసభ్యులను బ్రహ్మశ్రీమంగి పూడి వెంకటేశ్వరగారు శ్రీ తేజస్వీ సీతారామయ్యగారు మొదలగువారా సంఘము పత్తుమున ఆ యూరికి వెళ్లి పరామర్శించి వారి సహాయము నిమిత్తము ఏలదూరాపాటుతిచ్చి వారి కృతజ్ఞతను పాట్రుతేరి.

* * * * *
తెక్కలి

ఈనెల 12 తేదీన పలుకు కుటుంబకు మహాత్ముడు ఆంధ్రు ఆయిల్లుగా వారాపత్రికలపై తేలిపి ముద్రా యేడిద సత్కారమును జూపి పంతులు గారును, వీరి సహచరముల వెంకటరాజుగారును, గ్రామమునా తిరిగి మారు బట్టలవరకు వ మూలు చేసిరి. ప్రాచీన చేసిన కస్తూరు లన్నియు రాత్రి 9 గంటలకు యేలైట నోకి మైదానము పైని దహనము చేయడమైనది. ఇదిగాక పైనికెప్పిన యిద్దరు అసహాయవాదులను ప్రతిదినము రాత్రి పంతులు వీధులకున్నా, వ్యవసాయ దారుల వీధులకున్నా వెళ్లి త్రాగుడు మానవలసినదనినీ కార్య సభ్యులందఱు పాల్గొనిరాదనినీ మొదలయిన యంశములతో సుప న్యాసములు యిచ్చుచున్నారు.

* * * * *

విశాఖపట్టణముజిల్లా జాతీయోపసంఘము
మహాత్ముని నిర్బంధవార ప్రార్థనమున్నట్లు గాక పుర వాసులయొక్క సహాయము వెచ్చించెను. సాయంత్రము పురమందిరమున కెదురుగ సముద్రపుటాడ్డు సర్వకులస్థులను ఉత్సాహ పూర్వకముగ సమావేశమై, అంతరంగమున పురజనులు మనః పూర్వకముగ నిర్వహించిన ప్రార్థనల దహనము కన్నులారా సత్సాహముగ జూచి, మహాత్మునియొడ గల యభిమాన సూచకముగ స్వదేశవస్త్రములే ధరించు మని శిష్యములు గావించుకొనిరి కాంగ్రెసు సభ్యుల సంఖ్యయు క్రమాభివృద్ధి నందుచున్నది. శ్రీలు స్వదేశవస్త్రముల ప్రయోగింపి దీక్షింపిపోయి అమ్మ చున్నార. స్వదేశప్రచారమున కుణ్ణజాభివృద్ధి నొందుచున్నది. బాక్సలి తీర్మానములకు వెల్లయిన ప్రకాంతి వెలయుచున్నది.

* * * * *

నంగరావుము-ఆర్థికపరిస్థితులు
తెంగాలు ప్రభుత్వపు ఆర్థిక శాఖవారు యీక్రింది ప్రకటన గావించుచున్నారు:— 1921-22 సంవత్సరమునందు ఆ బ్యూరియల్ దాదాపు 181 లక్షలు, స్టాంపులపై 265 లక్షలు ఆదాయము వచ్చునని ఉజ్జాయింపు లేక్క చేయబడినది. ఈ 11 నెలలలో వసూలైన మొత్తమును బట్టి చూడ ఆ బ్యూరి ఆదాయము 181 లక్షలు, స్టాంపుల ఆదాయము 260 లక్షలు మాత్రమే తెలునట్లు తోచుచున్నది. అందులకు దాదాపు 1 లక్షల రూప్యముల అదాయము లెక్కువ యగును. 1921-22 సంవత్సరము ముగియునప్పుటికి ఆదాయమున కన్న వ్యయము 6278000 రూప్యములు మించియుండును. 1922-23 సంవత్సరమున పల్లికేటి ఆఫీసరు నోకరిని నియమించుటకు వారికొరకు 45 వేల రూప్యములు ప్రత్యేకించుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించినారు. ఈ సంవత్సరము ఇంకాండునకు 1837000 రూప్యములకు బదులు 2085000 రూప్యములు పంపబడును. కావున 1922-23 సంవత్సరమున 5044000 రూప్యములు లోటు తెలునని ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించుచున్నారు.

వంగదేశ శాసనసభ.

మా.టి.స్వామి సభిసందించుట.

కలకత్తా, మార్చి 14:— తెంగాలీజులు చర్య జరిగిన వెనుక యాదినము కోర్టుపై బిల్లు పాస్యమైనది. సరసింపబడిన బిల్లులో 16 క్లాజులుమాత్ర ముండెను. బిల్లును కింగిచి చేయటకుగాను 109 సభ్యులు వచ్చెను. వీరిలో 19 ఉపపాదించలేదు. 14 ఉపసంహరించుకొనబడినది. 10 గెలిచెను. మిగతవి వీగి పోయెను. సినిమావగై రాపన్నుల బిల్లుపై చర్య లేవు జరుగును.

సభ్యులందఱు మాంట్యుగారి సభిసందించుట తమకృతజ్ఞతను వాటికి తెలుపగోరినందున రే పంతుల కొక తీర్మానమున కనుజ్ఞ గవ్వచ్చెను. రాజుగారి ప్రభుత్వకార్యమును గూర్చి గాని వ్యవహారమును గూర్చిగాని. విదేశవ్యవహారమును గూర్చి గాని చర్యచేయకుండు పద్ధతి మీద చచ్చుకు 1 గంట కాల మీయబడినది.

ఆంధ్ర నాటక పరిక్షాకార్యస్థానము ఏలూరు.

త్వరపడుడు. సమయము మించిపోవును. చింతామణి కాంపిటేషన్ నాటకము దరఖాస్తు సమయము (20-3-1922) తేదిలోపుగా వైస్ ప్రెసిడెంటుగారియన శ్రీ మోతే నారాయణరావు జమిందారు గారికి ఏలూరు పుపుకోవలెను. (4) కొ. సూర్యప్రకాశరావు, కార్యదర్శి.

నోటీసు.

మహారాష్ట్ర, మాడపాటి నారాయణరావుగారికి: తెలు మాడపాటి వెంకటేశ్వరరావుగారి దత్తకమూడును వెంకట నుబ్బరావు మయ్యను అయినందున గార్డీయన్ దత్తత తల్లి సత్కారముగా తెలియజేయునది యేమనగా:—

తెలు మాడపాటి నారాయణరావుగారు రావుపంతులుగారి తాలూకావార సత్వేనా మా దత్తకమూడును వెంకటనుబ్బరావుకు సంక్రమించిన యాదాస్తులకు సంబంధించిన వ్యవహారములు మారతపున చూడగలందులకు మేము మీరుపక్కన ఆఫ్ ఆటర్ని 14-7-1921 తేదీన వ్రాయించి వుయ్యారులో రిజిస్ట్రీ చేయించి యిచ్చివున్నాము.

తదాది మాడుట్టు పనులలో శ్రద్ధవహించక విశేష కాలం మీరు నంటాలలోనే వుండుటచేత మీరు నామర్తి వల్లిపూర్ణరావు, అదిరాజు మాణిక్యగార్లతోను యిటీవల మావిరోధులయిన మాడపాటి గురవయ్య ఆయనసోదరులు పబ్బరాజు రాజేశ్వరరావు, అన్నమిల్లి నోపాలకృష్ణయ్య వగైరాగార్ల దురాలోచనలకు సదర హింసలపాదముల నిమిత్తం వారలు చేయు అక్రమపుపనులకు అందులకు పొందలభములకు మీరు లోనయు మామైనది కుమారునియొక్క (ఇకటరెస్టును) ఆ నేక విధముల నష్టపరచి యున్నారు. దుశ్చయందుకూడా స్వపరచ నిశ్చయించినట్లు స్పష్టపడినందున మీక్రియలపైనే కాకుండా సదరహింస వాగ్రూపేణా చాటుచున్నందున యింకా ఆ నేక కారణములవలన మీరు అట్టి అధికారమునకు అర్హులని లేట పడినందున సదరు మీ పక్కన ఆఫ్ ఆటర్ని రద్దుచేయవలెనని, సదరు పక్కన ఆఫ్ ఆటర్నిలో మీకున్నవనే అధికారములు యేసుదగ్గములోను యొక్కడ యెప్పుడు వుపయోగించుకూడదు. సదరు సంగతి అందరికి తెలియగలందులకు ప్రచురం నిమిత్తం ఆంధ్రపత్రికకు కృష్ణాపత్రికకు పంపడమైనది.

యీ సంగతులు మావక్తితో నందిగ్రామంలోని మహారాజ శ్రీ కొండపల్లి శ్రీ రామచంద్రరావుపంతులుగారికిని తెజవాడ లోని మహారాజశ్రీ వెంకటేశ్వరి దత్తధరామయ్యపంతులుగారి కిన్ని బంధులలోని మహారాజశ్రీ ముత్తేలి ప్రకాశరావు పంతులుగారికిన్ని మద్రాసులో మహారాజశ్రీ శేరినారాయణమూర్తి పంతులుగారికిన్ని కూడా తెలియపరచడమైనది:—

* * * * *
నందిగ్రామ } మాడపాటి వెంకటనుబ్బరావు
12-3-1922 } మయినరు అయినందున గార్డీయన్
తల్లి సత్కారం.

రాజమండ్రి జైలు

(చట్టి పరిసరినా రావుగారు)

(1) ఈ జైలు చుట్టుకొలత 15254 చదరపు అడుగులు. ౮ బ్లాకులు కలవు. ౧౦౦౦ మంది ఖైదీలకు వసతి కలదు. ప్రస్తుతము ఖైదీలు 1400 కలరు. ఎక్కువయ్యా ఖైదీలకు గుడారములు లేవు. పదిమందిని పండుకొనబెట్టి, ఒకటి గెను, వాకిళ్ళకు వేసేడి యిసుకడియంగుండా దూర్చి, చెండుచివరలకు తాళములు వేయదురు. వీరి అవస్థ భగవంతునకే యెరుక! కేవలము గొట్టను కట్టెట్లు కట్టుదురు. గొడ్డవైస విడిగుంజలకు కట్టుదురు గాని యిట్టి అమానుషముగ (ఇకొమానుష) చరించరు. ఖైదీలు రాత్రి అల్ప అధికాచమానములు చేయవలయునన్న వారు పడుపాట్లు దైవమున కెరుక! ఒకడు తీగను కదల్చిన, అందరూ లేవవలసినదే! కాలు మడుచుకొనటకు వీలులేదు. కేవలము నేలపై గడ్డివేసెదరు. అందువైస ఖైదీలు కరుకుచాపల పరుచుకొని గొంగళికొన్నకొని పరుగురు వేసకాలములో వీరు పడుబాములు కర్ణింపవలసి కాదు. ఒకముంతలో తాను అల్పాచమానముచేసి తనదగ్గరనున్న వాని కిచ్చును. వాడు తనదగ్గరనున్న వానికీచ్చును. ఈవిధముగా చివరవరకుపంపి, అచ్చట పెద్దకుండలో పోయవలెను. ఈవిధానము మామూలు ఖైదీలకు జరుగును. అదియు రాజకీయకైదీలు జైలుకుపోయిన వెనుక స్థలముచాలక వారినిట్లు బంధించి, రాజకీయకైదీలకు గదులను భాగించెనున్నారు.

(2) జైలు విధుల ననుసరించి విడికైదీలకు ప్రతిత్యయమున్న భోజనసామగ్రి వివరము: విడికైదీ 1-కి వియ్యం-1 పా. 2. అత్తన్నలు. కందిపప్పు 4 అవు. ఉప్పు 12 డ్రాము. మంచి నూనె 8 డ్రాము. ఉల్లి 8 డ్రాము. చింతపండు 8 డ్రాము. మిర్చి మసాలావాడి 4 డ్రాము. కూర 6 డ్రాము. వంటచెరుకు 15 అ. కరికెకైడికి. వియ్యం 1 పా. 4 అ. పప్పు 5 అ. తక్కిన సామగ్రి యెల్లరకు సమానము. ఈసందర్భములలో నొక్కటి చెప్పవలసియున్నది. ఖైదీలు 15 దినములనుండి నెయ్యి ఖైదీలు 1 కుంట. చుట్ట పావుసేరు రాజకీయకైదీలకు యిచ్చుచున్నారు. అనగా భోజనవసతిలో మామూలుగ నిచ్చు సామగ్రి చాలదనిన్ని, యిచ్చటనుండువారిస్థితిగతులబట్టి వియ్యము, పప్పు, తప్పు తక్కినవస్తువులు రెండింటిని యిచ్చినగాని కేరీరస్థితి చెడుననియు, ప్రభుత్వప్రకటననుబట్టియు, మా కీ విధముగ నియ్యవలెనని ఏకగ్రీవముగా నూపరించుండెంటుగారితో చెప్పగా ప్రత్యేకముగా రాజకీయ కైదీలతరపున మ. రా. క్రి. బులును సాంబు మూర్తిగాని యేర్పాటుచేసిరి. దాక్షర సాంబు మూర్తిగాను, నూపరించెంటుగాను ఒకచో కూర్చొని ఆలోచనచేసి వైవిధానము ప్రకారం యెక్కువసామగ్రి యిచ్చుచున్నారు. ప్రతివాడును ఒక లాంతరు యింటిందనుండి తెప్పించుకొనుటకు ఆనజ్జ యిచ్చబడెను. “ఇంటికన్న గుడిపదిలను” మాట్లాడితి కిచ్చునన్నమాట నిజము. అయితే కొన్ని వస్తువులుకూడ కలవు. ఈవస్తువులు దుస్తులు ధరించుటయందును పనివిషయములను కలదు. ఆ విధాన మొకంత చెప్పెదను.

దుస్తులు: ఒకచట్టి, ఒకచొక్కా, ఒకటోపి, గోచి, చిన్న చేతిగుడ్డ, యిట్టివియింకొకజత యిచ్చెదరు. కాని మనవారికి క్రొత్తజతయొకటి, పాతజతయొకటి యిచ్చినందున క్రొత్తజత తీసికొని పాతజత తీసికొనరై. ఈ దుస్తులు కఠినఖయిదీలకు యిచ్చెదరు. కాలనకు యిసుకడియం వేసెదరు. మరి యే యితర తమ వస్త్రమునైన నుంచుకొన నీయరు. పండుకొనుట కొక ముతకచాప యిచ్చెదరు. కప్పుకొనుట కొక గురుకు: కంబలి యిచ్చెదరు. అన్నము తినుట కొక నట్టిమూసడు, త్రాగుట కొకముంత నీచ్చెదరు. పుస్తకము లుంచుకొనవచ్చును. రాజకీయవిషయసంబంధముగు పుస్తకము లుండరాదు. జైలకు ఆజ్ఞవైన కాగితములు, పెన్సిలు నుంచుకొనవచ్చును. ఈ నడుమ తాంతరు తెప్పించుకొనవచ్చుననియు, అన్నము తినుటకు పళ్లెము, గ్లాసు, తెప్పించుకొనవచ్చునని ఆజ్ఞ యిచ్చియున్నారు. మన సోదరుల బంధుగులెల్లడ యింటినుండి, మత సంబంధముగు పుస్తకములను, పళ్లెము, గ్లాసు, కాలనకు చెప్పబడును పంపవచ్చును. నోటుబుక్కు పెన్సిలును పంపవచ్చును.

విడికైదీలకు: వీరు తమ యింటనుండి కేపుకాలు, పరుపు, కావలసినగుడ్డలు యింకా వైక వికరించిన సామానులు తెచ్చుకొనవచ్చును. కేరీరస్థితి బాగులేనివారు డిగరగాయలను తెప్పించుకొనవచ్చును. ఇయ్యది దాక్షతగారి అనుమతివైన జరుగును. సర్వసాధారణముగా ఇచ్చుచున్నారు. ఒక విష

యము కఠినఖయిదీలకు కడియముండగూడదు. మామూలు ఖయిదీలకు వలె దుస్తులు కాక యింటినుండి దుస్తులకు తెచ్చుకొను వట్లు యుండవలెను. ఈవిషయమును ప్రభుత్వమువారు గమనించవలెను.

పనులు: విడిఖయిదీలకు పనులులేవు. కఠినకైదీ పొందిన వారికి డిగువ పనుల చేయుటకు నియోగించెదరు. మోటా లాగుట, ఈ మోటా క్రింద కూర్చిగాయలు పండించెదరు. నున్నపుగానుగ త్రేప్పట. ఈ నున్నమును జైలులో కట్టబడు చున్న కట్టడములకు వినియోగించెదరు. నూనె గానుగ అడుట. ఈ నూనె ఖయిదీలకు భోజనములలో నుపయోగించెదరు. పిండి విసరుట. రాగులు, గోగురులు విసరుచుందురు. జొన్నలు గూడ విసరుచుందురు. ఇదంతయు ఫై దీ ల యుపయోగా క్రి ము వినియోగించబడును. నేరపరిశ్రమ కలదు. ఖైదీలదుస్తులకు కావలసినగుడ్డ సేయుచును. ఇతరకస్త్రములు సేయుదురు. నవారు సేయుదురు. జంబునానాలు సేయుదురు. కొన్ని చోట్ల బొచ్చుకుంట్లు సేయుదురు. కొన్నిచోట్ల బొచ్చు యేకి ఏరులుచేయుదురు. ఈ యేరులను వడికి బాకముతీయుదురు. మరియొకచోట రత్నకలబళ్లు సేయుదురు. మాలవాడిగ ఖైదీల చే దొడ్డి బొచ్చుచేయుదురు. కాని మరి యితర వస్తువుచే నీ పని చేయించరు. వీరిని “తోటీ”లని పిలిచెదరు. ప్రతినిత్యము ఉదయమున నీతోటీలు వచ్చి గదులనుండి ఉచ్చుకుండల తీసి వేసెదరు. సాయంకాలము లోమనువేసి ప్రతి గదియందుంచెదరు. వీరిపని యిది తప్ప మరియొకటిలేదు. జైలుతరయు నెల్లప్పుడును పరిశుభ్రముగా నుంచెదరు. జైలులో నీడల నొసగు పెద్ద పెద్ద వృక్షములు కలవు. తెల్లవారుసరికి జైలుతరయు నూడ్చి వేసెదరు. అద్దములకై నెల్లపు డుండును.

భోజనపద్ధతి: జైలు విధులబట్టి బ్రాహ్మణులకు ప్రత్యేకము వంటకాల యేర్పడవలెనని పట్టుబట్టి ప్రత్యేక వంటకాల సేర్పరచి తుదకు రాజకీయ ఖైదీల కెల్లవంట వంటకాల యొక టుండవలెనని సాంబుమూర్తిగారు గట్టిగా వాదించి తుదకు బ్రాహ్మణుల కొకటి, బ్రాహ్మణేతరుల కొకటి వంటకాలలు యేర్పాటు గావించి వీరి వెలైనములో నుంచి చక్కగా నివ్వ పొందుచుండిరి. బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతరభేదము లేక యెల్లరును వలసాగా నున్నారు.

జైలు పరిపాలనావిధానము

జైలును భారత ప్రభుత్వవిధాన మెటులున్నచో, అదేవిధముగ నయ్యగుద్దిట్లున్నదని చెప్పక తీరదు. అనగా ప్రభుత్వవిధానముయొక్క సారమనియే తాత్పర్యము. బ్రిటిషు డిమోక్రసీ యీ విధానమునందు మానవుని, ఒక మృగమువలెను కాదు కాదు. ఒక కర్రముక్కువలెను, లేక ఒక రాయివలెను తమ యంత్ర సామగ్రికి తగినట్లు యుపయోగించు పనిముట్లకై తయారుచేయుటయందు జను మొందినారని చెప్పవలసియుండు

ను. ప్రస్తుత జైలు పద్ధతి మానవత్వమును, దైవత్వమును, రెంటిని చెడగొట్టుమార్గమై యున్నది. ఈ పద్ధతి చాల పురాతనపద్ధతి యై మానవుని మరింత పాపకార్యములకు పాల్పడచేయుచున్నది. కాని నీతిమాగాలంబుగ వేయవలసిన వాతలంపు, ఉద్దేశ్యములు చుంపివికావచ్చును. అనుభవములో నున్న గమన్నయిది. దేశము లో నానాటికి నేరములు యెక్కువగుచున్నచోకాని తగ్గుట లేదు. కొద్దులు ఎన్ని యెక్కువపెట్టిన కొలది, అంతకు మరింత గా దావాలు దాఖలగుచున్నట్లు యీ పురాతనపద్ధతివొదలెన్ని జైలును మరింత నేరములు యెక్కువగుచున్నవిగాని తగ్గుటలేదు. ఇప్పటి జైలుపద్ధతి మానవజాతికి పనికిరాదు. జైలు లో 5, 10, 14, 20 సంవత్సరములు ఖైదీలే కనబడుచుండురు కాని తక్కువకక్షివాదు కొలదిగ నుండురు. లోగడ కక్షిపొందిన వాచ యెక్కువగలరు. జైలులో నొక్క విషయము తప్ప తక్కిందంతయు మామూలుసంసారపక్షమునందు జరుగునట్లు న్నుయిది. నిత్యము 1400 మందికి ముప్పుటల భోజనము. వీరికి తేచువిషయమై ఒక ఆకుపత్రి, ఒకబడి మొదలగు వస్తువులు గలవు. నిత్యమెంత ఖర్చు అగుచున్నచో మాచిన ఆర్థ్యగ్యముగ నుండక మానదు. ఈ ఖైదీలవొదల వార్షిక 80 మంది గలరు వీరుగాక ఖైదీలనుండి “కాని కాచ్చ”లనే “కన్విక్టెడు వార్షిక” మరి 60 మంది కలరు! వీరుగాక మేస్త్రీలు పెక్కనగుగలరు. జైలుకు, గుమాస్తా ఉపాధ్యాయులు, డిప్యూటీ జైలురు, చీఫ్ వార్డరు, నూపరించెండెంటు, యిందరువ్యోగి:గులతో గూడు కొన్నిటి యొక “అనందపట్నచు”ని చెప్పు నొప్పుచున్నదిజైలు. ఇతర విశేషము తెల్లరకు తెలిసినగుటచే వదలివేసితిని.

గంజాం. విశాఖపట్నం, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు మండలములనుండి అసహాయవారులు ఖైలును 2409 మంది మన సోదరులై రాజమండ్రి జైలునుండియుండిరి. ఎల్లరు సురక్షితముగానున్నారు. ఎల్లప్పుడు శ్రీరామనామామృతమునే గ్రోలుచు సుఖముగా కాలముగడపుచున్నారు. తొలి దినములలో కఠిన భైరు వారలకు కొంచెము కన్నమెనవలలో వేసియుండిరి. కాని సమాహము యెక్కువగు కొలది సామాన్యమైన పనులలో వేసియుండుటం బట్టి అంతకన్నవని చెప్పటకు వీలులేదు. కొంచెము వేసంగి కన్నముగానుండును. వారివారికి ఉత్తరములు వ్రాయునప్పుడు రిఫై కాన్సులు వ్రాయవలెను. కన్న వడినగాని సుఖముయొక్క అనుభవము తెలియదుగదా!

NOTICE TO STUDENTS.
Why disgusted of failures! use 2 tins of Spermatorrhoea pills. Invigorates the body sharpens memory improves digestion 2 pills produce startling relief stopping emissions and wet dreams. (C)
347 M. V. R. RAMACHANDRA ROW, Market Tank, COCONADA.

అది నేమయ్యా లేక కృతజ్ఞతయ్యా? పాతకా! నిర్ధారణచేయుము

భర్త: “ప్రేమనే నీవు కోరినది, యిదిగో”
భార్య: “ప్రిమా, నిజముగానా! నేను నమ్మజాలరు! మీరు నిన్ననే గాజులు చేయించెద నని చెప్పియుంటి. అప్పుడే నేడేవచ్చెనా? ఎంత అందముగా నున్నది! ప్రిమా, నందనములు.”
భర్త: “వద్దు, వద్దు. నాకేల నందనములు? అందరకును మిక్కిలి నమ్మకముగ మాట ప్రకారము నగలరు తయారు చేసి యిచ్చునట్టి ఉమ్మికి రాయయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి అంను కంపెనీవారిని అభినందించుము.”

క ర్నా గా ర ము
62 గోవిందపునాయక్ వీధి,
బార్జిటవున్ - మదరాసు.
నగలకు మదింపువేయబడును. ఉత్తరము వ్రాసిన క్యూటలాగు ఇనాముగా పంపబడును.
ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి అందుకో, నగలవర్తకులు.
మదరాసు 25 వైనాబారు రోడ్డునందున మా ప్రదర్శనాలయమునకు విచ్చేయును.

దేశభక్తుల చిత్రపటములు

(ప్రతినింటను పూజించు తగినవి.)

[3516]

గాంధీమహాత్ముడు లోకోత్తర పురుషుడు

కాశీనాథాయై కుర్మామి యున్న మహాత్ముని చిత్రపటము సావనశ్రీ సభాగ్రహారమునందు ప్రత్యేకముగా ఆంధ్రచిత్రకారు లైన చావలి నాగేశ్వరరావుగారిచే తీయబడి పలురంగులతో చక్కని నునుపుకాగితముపై చిత్రపటపడినది. సైజు 15x20 అంగుళములు. వెల ప్రతి 1-టికి రు 0-8-0 మాత్రము.

వర్తకులకు కమిషను విరివిగ నివ్వబడును.

ఆంధ్రేశమునకు సోలయేజిల్లా:— దొంతరాజు సీతారామయ్య, గుంటూరు.

దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధాని దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య, చిత్తరంజనదాసు, అలీ సహోదరులు శ్రీమతి సరోజినీదేవి, లాల్ బాబుగారిరాయ, పి. యస్. ఆంధ్రాను మున్నగువారు భిక్షువస్త్రములు ధరించిన తరువాత తయారుచేయబడిన పటములు. చతురస్రముగ నుండును. సైజు 12x10 అంగుళములు. వెల 0-2-0 మాత్రము.

ఇందులో దేశభక్త ఆంధ్రాత్ముల పటములకు సోలయేజిల్లా: జే. అయ్యవారికాశ్రమి, స్వరాజ్యగ్రంథాలయము, తెనాలి. తదితర పటములకు యాక్రంది చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

The Andhra Chitrasala, Princess Street, Bombay.

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని

ఇది మంచి అశ్వర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతిమనజాకును ప్రతిదినమును మిక్కిలి యుపయోగకరము. వివిధ చూడకొనుటకు జాతకము, పుట్టినతేది, నక్షత్రము, మొదలగునవి అవగతమౌతవి. నులభ్యమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప సర్టిఫికేటులను పొందినది. వెల 1 రూ. ప్రస్తుతం ఏలూరు నల్ జడ్జిగారు ఆదేశవారాయణ రావు గారు. బి. ఎ. పి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాసిరి. "కాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంక్షోభము కలిగించునని నానిశ్చయము." పుస్తకములు కలయికవారు యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము

[2863]

చౌదవం, విశాఖపట్నం, జిల్లా

ఇది చూడవద్దు

చూచినచో మరణవద్దు

కైద్యరత్న వండిత

గోపాలాచార్యులుగారి

(045) ఇకప్లయేజా

గురు

కలరా పేగు

వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన

ఆయుర్వేదవిద్యార్థములు

మా కలరా, క్షేగుమందులకు

ముఖ్యప్రాశస్త్యము

20 వత్సరములుగ ఇంగ్లీషు, బర్మా,

బొంబే, వజ్ర మొదలగుచోట్ల అనేక

వెల ప్రాణులు, కలరా, క్షేగుమండ్రి

కాపాడుటయే

కలరా శిల్ప 1-టి రు. 1-2-0

క్షేగు శిల్ప 1-టి రు. 2-2-0

ఇకప్లయేజా శిల్ప 1-టి రు. 1-12-0

వ్యాధులకు ఉచితము వ్యాధిగుణ మోపు

భిక్షులు ప్రత్యేకము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం

1 అచార్యులపీఠి, జి. టి. మదరాసు.

ముఖ్య గవనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు

2942

(4) బెనాల్ కేజీనందు, చుర్రా మెడికల్ హామి వారి నులమాన్ ఉక్కు ఉపయోగించుచుండిన. మంచి అకలిని కలిగించెను. సకాలమునకు ప్రవర్తించెను.

కెపాల్ } రాజానరేంద్ర
14-4-22 } పర్ జంగ్ లఫ్ కెపాల్

నిష్ఠానుగ తయారుచేయబడిన కాశ్రమి కౌ.భము.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.

తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,

19, హుడిన్ రోడ్, మాంటురోడ్ - మదరాసు.

"కాంతామదహరణి"

అను యానానీ వైద్యకాశ్రమ కారము తయారయిన ఇంద్రియపుష్టికి దివ్యమైనలేహ్యము - బలహీనత కాశుచేతులు లాగుట, రతిలో శ్రీఘ్నఫలము, పోగొట్టి, వీర్యవృద్ధిని అమితముగా గలుగజేయును. పరిశీలించుచు మిశ్ర తేలియును.

వెల 1 డబ్బా 4-0-0

"సెగరోగనివారిణి"

8 విధములగు సెగవ్యాధులు, యెంతకాలము నుంచి తీర్చించియున్నను, దీనినిసేపించిన 2 రోజులలో నిశ్చయముగా నివారణయగును. అట్లుకాచేసి సామ్య వాపసుచేయబడును.

1 సీసా రు 1-0-0

ది రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం,
కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

[3838]

మలయచందనము

గనేరియా అను సెగరోగమునకు కుశారము.

పథ్యము లేదు. పిచికారితో పని లేదు.

ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు

విధముల సెగరోగమును మూడు

పూటలలో మాన్పును. శ్రీలకునును

వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజోపధము.

(1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2-4-0

చండినీ (మలయచందనము కనుపానము) బొమ్మ వెల 3-0-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

షడనకామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలలపాలిటి సంజీవి:— మేహము, నిక్కాక, శుక్ల నవ్వు, నిస్సత్తున, అతిమూత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, యశ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన ప్రాప్తిని, కలిగించు మృగసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కు డబ్బీ రు 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0 (8851)

రోజుపుష్ప లేహ్యము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము 15 కు డబ్బీ రు 0-10-0, వి. పి. చార్జి 0-7-0. [1]

జి. కి. పి. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

మోహిని తైలము

5 కులములు గల సీసా 1-కి అణాలు 0-12-0 మాత్రం అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

నమ్మకము (1842)

బంగారు, వెండిరత్న

ముల నగలును ఇతర నస్తువులను.

వాడను యచ్చిన పుచ్చుకొని

కైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ

25, డై నాబబాడురోడ్, మదరాసు.

సాదా ఉంగరములు, పువ్వురాగము, సేవకమలాలు, కంపులు, మున్నగునవి చేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు, తయారుచేయబడి అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నుంచబడి యున్నవి. కావలసినవార ఆర్డరుయిచ్చిన వారి యిష్టము చొప్పున పురమాపిగా తయారుచేసి యివ్వబడును.

దంతచూర్ణము

వెల డబ్బీ 1-కి 2-0-0

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించకుండును. నోట దుర్గంధములేక యుండును.

పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

అనేకులపల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.

తామర తైలము

రాజరాజి గుర్తుగల తామరతైలము పూతినాళకము లగు చాల మంచి మందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. అనేకయేండ్లనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సార్లు రాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాకు వ్రాసియున్నారు దీనిని రాచిన మంటయుండిన. చర్మము నలు వెక్కిదు. అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి-మదరాసు.

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క పరిశుద్ధితను పోగొట్టుట యందు వేరెన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలీకోనందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు పుచితముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి

చందనాదివటి

చందనాదివటి:— ప్రమేహరోగములను బోగొట్టును

చందనాదివటి:— కౌపగర్భక మేహము (సెగ) రోగ

మును అతితీవ్రతముగా బోగొట్టును.

చందనాదివటి:— మూత్రవాళములోని ప్రణయమును

బోగొట్టి మూత్రము బారీయగునట్లును మంట

లేకుండజేయును.

చందనాదివటి:— మూత్రోత్సయమునకు బలము గలి

గించును.

చందనాదివటి:— శ్రీలకు ప్రాపించిన బౌపగర్భక

మేహము సెగ రోగమును బోగొట్టును.

చందనాదివటి:— శ్రీలకు వైచికముగా కచ్చే

యెక్కియును, శిలకునును రోగములను

బోట్టును.

25 మూత్రము వె. రూ 1.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకవి, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)

19, హుడిన్ రోడ్,

మాంటురోడ్ - మదరాసు

(గురు) (8166)